

tu hncü

Kadim Doğrular

Yeni Gerçekler

Aylık Kadın
Yaşam ve
Fikir Dergisi

Haziran 2023 Sayı: 232 Fiyat: 125 ₺

TEK BAŞINA DEV KADRO

Asuman Çelik

NECLA KOYTAĞ:
İHTİMAM VE SORUMLULUK
DEVİRİMİNE
İHTİYAÇ OLDUĞUNU
DÜŞÜNÜYORUM

HATTAT MUSTAFA CEMİL EFE:

İNSAN DAHA
ÜZGÜR
OLAMAZDI

Saray
Sofrası
Berna Çağan

Hollanda
Özlem Urgancıoğlu

59. DÖNEM KÜLTÜR
VE TURİZM BAKANI

ATILLA KOÇ:

TORUN
SEVGİSİ APAYRI
BİR SEVGİ

Kadın Çiftçi Kredisi ile ZİRAAT'İN DESTEĞİ BENİMLE

Tarımsal üretimin içinde yer almak isteyen kadınlar Ziraat'e geliyor, 10 yıla kadar vadeli 2 yıla kadar anapara ödemesiz Kadın Çiftçi Kredisi ile üretime katılıyor, hem kadınlar kazanıyor hem ülke ekonomisi kazanıyor.

0850
220
0000
Müşteri İletişim
Merkezi
www.ziraatbank.com.tr

 Ziraat Bankası
Bir bankadan daha fazlası

 /ziraatbankasi

FEVZULLAH KIVIKLIK
ENGELLİLER
SARAYI

ENGELLERİ KALDIRIYORUZ

“bağcılar
sizinle
güzel”

BAĞCILAR
BELEDİYESİ

ABDULLAH
ÖZDEMİR
BELEDİYE BAŞKANI

ENGELLİLER SARAYI KURLARI

MESLEK EDİNDİRME

BİLGİSAYARLI MUHASEBE EĞİTİMİ
ÇAĞRI MERKEZİ OPERATÖRLÜĞÜ EĞİTİMİ
TEKSTİL ÜRETİM EĞİTİMİ
HALI-KİLİM DOKUMA EĞİTİMİ
BAYAN KUAFÖRLÜK EĞİTİMİ
UYGULAMALI GRAFİKLERLİK EĞİTİMİ
GÖRME ENGELLİ BİLGİSAYAR EĞİTİMİ
UYGULAMALI AŞÇILIK EĞİTİMİ
UYGULAMALI PASTA ÜRETİM EĞİTİMİ
EL BECERİSİ TASARIM EĞİTİMİ
BÜRO YÖNETİM VE SEKRETERLİK EĞİTİMİ
KASİYERLİK VE REYON PERSONELİ EĞİTİMİ
ERKEK KUAFÖRLÜK EĞİTİMİ
NİKAH ŞEKERİ VE YAPAY ÇİÇEK YAPIMI
EKPS KURSU

KİŞİSEL GELİŞİM

OKUMA YAZMA KURSU
YABANCI DİL EĞİTİMİ
BRAİLLE ALFABESİ EĞİTİMİ
İŞ ÜBRAŞ EĞİTİMİ
DİKSİYON KURSU
KEKEMELİK
İŞARET DİLİ EĞİTİMİ
GÖRME ENGELLİ BAĞIMSIZ HAREKET EĞİTİMİ
KURAN-I KERİM
ARAPÇA EĞİTİMİ

HOBİ

RESİM
TİYATRO EĞİTİMİ
HALK OYUNLARI
MÜZİK ETKİNLİĞİ
ENGELSİZ FOTOĞRAF ATÖLYESİ
SERAMİK-TASARIM ATÖLYESİ
EL BECERİSİ SANAT ATÖLYESİ
YUMURTA İŞLEMESİ
AYNA İŞLEMESİ
EL BECERİSİ ATÖLYESİ
MANTAR ÜRETİM EĞİTİMİ
AHSAP OYUNCAK ÜRETİM EĞİTİMİ
FİLOGRAFI EĞİTİMİ
BAHÇECİLİK EĞİTİMİ

SPOR

DALIŞ EĞİTİMİ
OKÇULUK
ATLETİZM
BASKETBOL
BİLEK GÜREŞİ
BOCCIA
TENİS EĞİTİMİ
DOWN SENDROMLU FUTSAL

TEKNOLOJİ & MATEMATİK

TEKNO GİRİŞİMCİLİK
YAŞAMDAKİ MATEMATİK
AKIL STRATEJİ OYUNLARI
3D TASARIM UYGULAMA
E-TİCARET KURSU
STEAM-1
STEAM-2

TERAPİ & DESTEK PROGRAMLARI

OYUN TERAPİSİ
ERGOTERAPİ
HİDROTERAPİ
PSİKOLOJİK DESTEK
DUYU ALGI EĞİTİMİ
TEKNOTERAPİ
ARTİKÜLASYON
DİL KONUŞMA TERAPİSİ

Bağcılar ilçesinde ikamet eden engelli sağlık kurulu raporuna sahip tüm engelliler ve yakınları Engelliler Sarayı'na gelip başvuru formu doldurarak kurs ve hizmetlerimizden ücretsiz yararlanabilir.

 Adres: Barbaros Mah. Hoca Ahmet Yesevi Cad. Bağcılar/İstanbul

 Telefon: 0212 630 16 16

İÇİNDEKİLER

12 **KAPAK RÖPORTAJI: ATILLA KOÇ:**
"ON YAŞINDA BABASINI KAYBEDEN
ÇOCUĞUN HÜZNÜNÜ HÂLÂ YAŞIYORUM"
Atilla Koç... Siyasetçi, 59. Hükümet Kültür ve Turizm Bakanı,
devlet adamı. Bu kimliklerin özünde bir baba ve dede. Çok iyi bir
okur. Atilla Bey ile güneşli bir Ankara gününde buluştuk.

06 **FATMA AKGÜN: GELME SOFRAMA**
Hikayesini dert biriktirmek için mi yaşar, yaşarken mi birikir
dertleri? Derin sancuları, hasretleri, acıları büyütür içinde.
Çaresizlik, yokluk sarar aşeka gibi bedenini.

10 **AYLA AĞABYENİ BİR GÜNE MERHABA**
Son aylarda ülkemizde siyasette, maçlarda, sivil toplum
kuruluşlarında, basında, televizyonlarda sert rüzgarlar eserken
toplumda bu havadan nasibini aldı

18 **HÜSEYİN KARACA: BABA**
Zamanın nasıl geçtiği, mekanın hangi koordinatlarda yer
aldığı sorusunun reel karşılığının olmadığı insandır baba..

22 **RÖPORTAJ: NECLA KOYTAK**
Necla Koytak... Bir koltukta birden fazla karpuz
taşıyan kadınlardan. Topluma dair çalışmalar yapmış,
kadından topluma eğitim, her anne bir okul gibi
projeleri hayata geçirmiş bir isim.

28 **HATTAT MUSTAFA CEMİL EFE RÖPORTAJI**
Hattat Mustafa Cemil Efe, Hüsn-i hat eğitimine rika ders-
leriyle başladı. 2005 yılında Selçuk Üniversitesi Geleneksel
Türk Sanatları Bölümü Hat Ana Sanat Dalı'nı kazandı.

34 **FATMA BETÜL AYDIN: 'SEN MUTLUYSAN,
ÇOCUKLARDA MUTLUDUR' PARADOKSU**
Barlı Bilim adamları, bizi neyin mutlu ettiğini ve bunun
neden önemli olduğunu daha iyi anlamak için bazı ilginç
araştırmalar yapıyorlar.

38 **ÜMMÜĞÜLSÜM TAT: KADER ENDÜSTRİSİ**
Anadolu'da kaderin ve kederin motifi aynı ilmekle örülür.
Geçen yüzyılda gördüğümüz savaşlardan mı, her derde mutfakta
ağlayıp "Kader" diye iç çeken büyüklerimizden midir?

40 **HALİME TEZCAN TOSUN: MOR YILLAR**
Sabır insanın cebri hallerinde, ikamet ettiği noktadır. İptila
geccesi hiç bitmez görünür insanın gözüne...

46 **ZELİHA TAMER UÇAR: SATILIK MELEK TÜYÜ**
Edebiyat tarihimizde çok iyi öykücülerimiz var; yeni
öykücülerimizin de ustaların izinden gittiğini görmek
Türk edebiyatı adına umut verici.

12

46

44

50 **ASUMAN ÇELİK: TEK BAŞINA DEV KADRO**
Henüz Dünyaya gözlerimi açmadan duydum sesini... En
derilerimde hissettim kokunu... Sıcak teninde uyandı-
ğım her sabah, her düştüğümde ayağa senle kalktım.

44 **YENİ NESİL HASTALIĞI DİJİTAL DEMANS**
Elektronik cihazların genç yaşta aşırı kullanımı, doktorlar ve
psikologlar için artan bir endişe kaynağıdır. Sosyal izolasyon,
hareket eksikliği, öfke, kısa süreli hafıza kaybı, gelişimsel
gecikmeler dijital demansın belirtilerinden bazılarıdır.

64

60

56

68

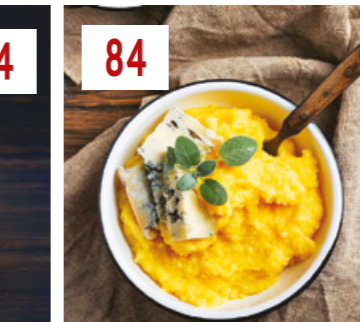
76

86

74

84

28

40

50

56 **SALİHA SAĞDIÇ: ŞİHİRLİ
SÖZCÜK "RAHATLIK"**
Eğer dünyada tek başımıza yaşasaydık şüphesiz ki
çoğumuz ömrünü pijama ile geçirmeyi tercih ederdi.
Elbette içimizden, doğuştan assolist ruhuna sahip,
ıssız adaya düşse etrafta ayna bile bulunmamasına
rağmen her daim şık giyinmek isteyenler çıkacaktır.

60 **ZÜLÜNÜN GÜNLÜĞÜ: THE CROWN**
Son Sezon Diana'nın trajik sonunu anlatıyor. Sevgilisi ile
birlikte geçirdiği o kaza, sonrasında olanlar. Yaşı yetenler şahit
olmuştur o günlere ve ben henüz tamamlamadım 5. sezonu ama
Diana için bir anma niyetinde olanlar adına da tercih edilebilir.

64 **AV. ARB. UMUT ÖZKAN: ÖNCE VATAN**
1. Dünya savaşının sonunda işgal ederek parçalara böldükleri
topraklara Yunan askerini göndererek bir milletin kökünü
kazımayı planlayanların hesaba katmadıkları bir şey vardı.

68 **ÖZLEM URGANCIOĞLU SEYAHAT**
Her zaman rüya ülkelerimin başında gelen Hollanda'ya yine bir
bahar ayında gitmiş olmanın keyfini yaşadım. Dünyaca ünlü
çiçek festivali Keukenhof'u da içinde olduğu nisan-mayıs ayları
bence Hollanda için en keyifli en güzel dönemler.

74 **ELİF SERAP ÖZKUL: İYİ Kİ KİTAPLAR VAR**
Okumak kendini arayanların bulmaya kürek çektiği okyanus-
tur. Bir insanı tanımanın ölçütlerini Hz. Ömer şöyle ifade
eder, onunla komşuluk etmek, yolculuk ve alışveriş yapmak...

76 **BERNA ÇAÇAN: SARAY SOFRASI**
Osmanlı Saray mutfağı sanılanın aksine, İslam inancının
da etkisiyle, abartıdan uzak bir sadeliğin ihtişamına
sahipti. Çin ve Fransız mutfaklarıyla beraber dünyanın
en önemli üç mutfağından biri olan Türk mutfağı köklü
geçmişle haklı bir üne sahiptir.

80

80 **SAĞLIKLI BİR DİYET İÇİN 6 NOKTA**
Sağlıklı beslenme toplumda her geçen gün daha da önemli hale ge-
liyor. Sağlıklı, fit bir beden ve hastalıklardan korunmanın doğru
beslenme programıyla ne kadar ilişkili olduğu bilgisi yaygınlaştıkça
7'den 70'e birçok insan beslenme düzeninde değişikliğe gidiyor.

84 **ZEYNEP KILIÇARSLAN İLE GASTRONOMİ**
Bu ay sizlere bahsetmek istediğim, benim de kendi
memleketimde, Ankara'da yapılabilecek bir tatlıdan
bahsetmek istiyorum. Bu sefer önce tatlı konuşup sonra
tatlı yiyeceğiz: Hışmerim

86 **NURİYE ATASEVEN İLE MUTFAK KÜLTÜRÜ**
Uzun ve yorucu bir kış yaşadık. Şimdi kapılarımızı yaz
mevsimine açma vakti. Balkonların yıkandığı, etrafın mis
gibi çiçek koktuğu bir yaz hayal ediyorum.

zahideceylan@turuncudergi.com

Sevgili Turuncu Okurları

Haziran ayı yağmur mevsimi. Kırk ikinci yağmurlarının son basamağı. Bu yıl hac yolculuğuna, hac heyecanına denk geldi. Akın akın gidiyor hacılar Kabe'ye. Sonrası kurban bayramı.

Kurban ibadeti beni hep etkilemiştir.

Hacer'in kalbindeki derdi yalnız Allah biliyordu. Ettiği duaları, içinden geçirdiklerini, tereddütlerini, yolun sonu yalnız sana çıkarken geçeceği imtihanları...

Yolların silindiği, izlerin kaybolduğu çölde Hz. İsmail için su aradığında yine Allah vardı. Hacer koşuyor, koşarken çöl Hacer'in imtihanına şahitlik ediyordu. Yanarken, su ararken Hz. İbrahim'in nesline dua ediyordu.

Nefs ve şeytan Hz. Hacer'e, Hz. İsmail'e ve Hz. İbrahim'e üç ayrı soruyla gitti. "İnsan hiç oğlunu öldürür mü?" "Bir baba evladını öldürür mü?" "Allah senden evladını kurban etmeni ister mi?" Üç ayrı soru, üç ayrı imtihan...

Üçü de Allah'ın hükmüne razı olunca herşey rahmete kavuştu.

Kurban nedir diyenler Allah'a iman etmenin ve hükümlerine uymanın rahmetinde arayabilirler aslında neyi kurban ettiğimizi. Hz. Hacer'in sabrı, Hz. İsmail'in teslimiyeti, Hz. İbrahim'in imanına bakanlar bu çağda sıkışmış insanlığa bir kapı aralayabilirler.

Kurban bayramımız mübarek olsun. Hz. Hacer'in çölde yaptığı say, Hz. İbrahim'in duası ve Hz. İsmail'in teslimiyeti hepimize örnek olsun. İmtihanlarımızı, içinden geçtiğimiz çölleri bilen yalnızca Allah. Tüm tereddütleri bırakıp O'na koşmak nasip olsun.

Tüm İslam aleminin kurban bayramı mübarek olsun.

Kalın sağlıklıyla...

Zahide Ceylan

TÜRKİYE'NİN YENİ YÜZYILINA HAZIRIZ! TAM 85 YILDIR ÖNCE HALK SONRA BANKAYIZ

Dün ve bugün ülkemizle
büydük, ülkemizi büyüttük.
Türkiye'nin yeni yüzyılında da
hayaller gerçek olsun diye
varız ve tüm gücümüzle
halkımızın yanındayız!

GELME SOFRAMA

Hikayesini dert biriktirmek için mi yaşar, yaşarken mi birikir dertleri?

Derin sancıları, hasretleri, acıları büyütür içinde. Çaresizlik, yokluk sarar aşeka gibi bedenini. Mutlak bir kötülüğün içinde hisseder kendini. Heder edilmiş bir hayatın yarasıdır, bir hikayenin yarısıdır diye düşünür. Tüm kapılarını kapatır umudun. Gecenin karanlıktan korkması gibi korkar insandan.

Yalnızlığı biriktirdim
içimde, kırılgan
baharın ardından
gelen tomurcuk gibi
ruhum. Yaza teslim
olamamış, zemheriden çıkamamış.
Sesime karışan ağıtları duyma.
Söyle, rüzgar bütün şarkıları uzak

FATMA AKGÜN

iklimlere taşısın. Bir martı alsın beni,
enkazsız bedenlere kanat çırpısın.
Kirliliğin kışkırtıcısından, heybesiz
süreyyalara ulaşınsın.

Gelme soframa...

İnsan paylaşma esası
üzerine yaratılmış bir canlı.
Havayı, toprağı, suyu ve aynı

görevi paylaşırken bazen bir tek
kelamı çok gören; onu eşinden,
dostundan esirgeyen bir varlık.
Aynı zamanın içinde bulunup
kaybolmayı bekleyen bir dünyalı.
Bazen de merd-i meydanda,
müvâzenesini yitirmiş bir fani.
Peki neden yitirir insan

Hikayesini dert biriktirmek için mi yaşar, yaşarken mi birikir dertleri? Derin sancuları, hasretleri, acıları büyütür içinde. **Çaresizlik, yokluk sarar aşeka gibi bedenini. Mutlak bir kötülüğün içinde hisseder kendini.**

kendisini? Aydınlık sabahlar varken karanlığı sermaye edinir kendine. Ya maziye takılır ya da gelmemiş yarınların hayali ile harcar kendini. İçinde taşıdığı hâra söndürecek bir damla su bulamaz, okyanuslar arasındayken.

Hikayesini dert biriktirmek için mi yaşar, yaşarken mi birikir dertleri? Derin sancuları, hasretleri, acıları büyütür içinde. Çaresizlik, yokluk s/aran aşeka gibi bedenini. Mutlak bir kötülüğün içinde hisseder kendini. Heder edilmiş bir hayatın yarasıdır, bir hikayenin yarısıdır diye düşünür. Tüm kapılarını kapatır umudun. Gecenin karanlıktan korkması gibi korkar insandan. Muhabbetine, nifak girmiştir. Bütün kelimeler çarpışır beyinde, infaz eder kendini. Notalar es verir. Ecelsiz ölümü bekler. Kaldırır zihnindeki tüm sofraları. Tatsız tuzsuz bir mey damlar imbiğinden.

Bir kadın ölüm doğurur .

Karanlık aydınlanır. Yığılmış hatıraların arasında gelir bahar. Daha el değmemiş gün görmemiş ümitlerin var.

Aç kollarını, yıldızlara ve aya. Kapıları bir bir çarpıp, çağır güneşi. Bir bebeğin ağlamasında, notalar gizli. Hakikatle yıka yüzünü. Sen şefkatle sar kollarını. Çöle yağmurlar yağacak göğsünden. Coşkun ırmaklar kavuşacak denize. Bak gün uzadı. Kur çilingir sofraları; muhabbet, merhamet aynı kapta. Ah onlar ki düştüğü yerde güller biter.

Gelme soframa...

Ey Ehrimen!

Düş yakamdan, tehannüs biriktirdim içimde. Olgunlaşmış baharın ardından gelen tohum gibi ruhum. Sesime karışan tüm ninnileri, rüzgar uzak iklimlere taşısin. Bin martı alsın bizi, hakikate kanat çırpısın.

Ey Ehrimen!

Gelme soframa...

Türkiye'nin kalbinde finansın yeni merkezindeyiz

VakıfBank, daha güçlü bir ekonomi ve daha güçlü bir Türkiye için finansın kalbinde, İstanbul Finans Merkezi'nde. Yarınlarımız için tüm kalbimizle, tüm gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz.

VakıfBank, daima seninle.

444 0 724 | vakifbank.com.tr

VakıfBank
Burası Sizin Yeriniz

YENİ BİR GÜNE MERHABA

Aynı günahın içinde olduğumuzu düşünmeliydik. Dini ve milli bayramlarda beraber olamayan, basın mensupları, siyasilere “Birbirinize buğzetmeyin, birbirinize haset etmeyin, üç günden fazla küskün durmak helal sayılmaz.” Emrini hatırlamalıydık.

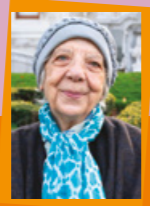
Son aylarda ülkemizde siyasette, maçlarda, sivil toplum kuruluşlarında, basında, televizyonlarda sert rüzgarlar eserken toplumda bu havadan nasibini aldı. Kardeşlik, komşuluk, aile ,akrabalık kavramları bir hiç uğruna sarsılmaya başladı. Yeni bir güne merhaba diyerek yolumuza devam edelim.

Yüzyıllar öncesinden bu günümüze seslenen Yunus Emre'nin mısralarına sığınalım. “Ben gelmedim dava için/Benim işim sevi için. Dostun evi gönüllerdir/Gönüller yapmaya geldim.” diyebilsek, Yunus Emre'yi, Mehmet Akif'i tekrar tekrar okuyup anlamaya çalışsak...

Ahlaki değerler üzerinde yeniden düşünelim. “Yaratılmışı hoş gör, Yaradan ötürü.”

“Sen sana ne sanırsan/Ayrığa da onu san” diyebilsek...

Pişmanlıklarımızı düşünerek ağlarken “Al gider benden benliği/ Doldur içime senliği” diyerek dua edebilsek.

AYLA
AĞABEGÜM

“SÖZ OLA KESE SAVAŞI /SÖZ OLA KESTİRE BAŞI/SÖZ OLA AĞULU AŞI/YAĞ İLE BAL EDE BİR SÖZ” dördlüğünden yola çıkabilsek, bulunduğumuz topluluklara tesir edebilsek...

İKİ CİHAN SERVERİ PEYGAMBER EFENDİMİZİN SÜNNETLERİNİ Tekrar hatırlayarak ,hayatımıza geçirebilsek... Sert rüzgarlar eserken akıl insanlar sessiz kalmadan haykarmalıydı. “Yumuşak davranmayan kimse bütün hayırlardan mahrum kalmıştır.”

“Efendimiz tartışmayı sevmez yumuşak bir şekilde sessiz ve sakin davranırdı.”

“Ben haklı olduğum halde münakaşayı tepeden kimseye cennetin kenarında bir köşkü garanti ediyorum”.

(Tirmizi)

Yanlışı yaşayanlar kadar, seyredenler, hatırlatmayan bizler de

Aynı günahın içinde olduğumuzu düşünmeliydik. Dini ve milli bayramlarda beraber olamayan, basın mensupları, siyasilere “Birbirinize buğzetmeyin, birbirinize haset etmeyin, üç günden fazla küskün durmak helal sayılmaz.” emrini hatırlamalıydık.

Pişmanlıklarımızı unutalım “YENİ BİR GÜNE MERHABA” diyerek yolumuza devam edebiliriz.

Yolumuza devam ederken Efendimizin hayatını yeniden düşünerek, ibret alarak okumaya başlayalım. Gerçekleri fark edebilmek, görebilmek için gayret edelim.

“Bu mübarek bir kitaptır ki ,onu sana ,insanlar ayetler, ayetler üzerinde iyice düşünsünler, akıl izan sahipleri ondan ders alsınlar, öğütler alsınlar diye indirdik.” (Sad,38/29)

Gelecek günlerde huzur içinde yaşamamızın ve yaşatmamızın yollarını arayalım.

59. DÖNEM KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI

ATILLA KOÇ:

“TORUN SEVGİSİ APAYRI BİR SEVGİ”

Siyaset dünyasındaki duruşu çalışkanlığı ve yaptığı hizmetler ile hafızalarda yer edinen 59. Hükümet Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç, Turuncu Dergisi'ne çok özel açıklamalarda bulundu.

|| RÖPORTAJ: ÜMMÜGÜLSÜM TAT ||

Atilla Koç... Siyasetçi, 59. Hükümet Kültür ve Turizm Bakanı, devlet adamı. Bu kimliklerin özünde bir baba ve dede. Çok iyi bir okur. Atilla Bey ile güneşli bir Ankara gününde buluştuk. Çocukluğunu, torunlarını, aileye bakışını, yarınlar daire düşüncelerini dinledik.

Sayın Bakanım, nerede nasıl bir evde doğdunuz? Çocukluğunuza dair neleri hatırlıyorsunuz?

Nerede ve nasıl doğduğumuzdan daha önemli olan; neden doğduğumuz. Daha da önemlisi nerede ve ne zaman ve nasıl öleceğimize. Bunları dedikten sonra...

Aydın'ın Köşk İlçesinde, oraların tabiriyle haneyimizde (iki katlı, çok odalı, bahçeli ev) doğmuşum. Doğmuşum diyorum. Miş'li geçmiş zamanlı cümle kurmak durumundayım. Doğdum diyemem. Doğduğumu bilmiyorum; doğduğumu söylüyorlar.

ÇOCUKLUĞUMDAN BİRÇOK GÜZEL HATIRALARIM VAR. BABAMIN İZMİR'DEN ÜÇ TEKERLEKLİ BİSİKLET GETİRDİĞİ GÜNÜ HALEN UNUTAMAM. KAPI KOMŞUMUZ EYÜP HOCA'DAN ALDIĞIM KUR'AN DERSLERİNİ HATIRLIYORUM. VAV VE F'Yİ ÇOĞU KEZ KARIŞTIRIRDIM KUR'AN OKURKEN.

Babam ilçenin köylerinden İldağ'lı eşraftan, tüccar, çiftçi, annem Üsküp'lü evlad-ı fatihandan ataları Tokat'tan gitmişler. Annem ve babam eşlerini kaybetmişler. Her ikisinin de ikinci evlilikleri. Babamın ilk evliliğinden 3 kız, 3 erkek olmak üzere 6 evladı var. Annemin ise ilk evliliğinden 2 erkek evladı... Bu ikinci evliliklerinden bir ben olmuşum. Ben dünyaya geldiğimde annem kırk, babam elli üç yaşındaymış. Ben on yaşındayken babamızı kaybettik. Daha sonra annem benim hem annem hem babam oldu. Doğduğum evde benimle beraber dokuz kardeş yaşadık. Babam öldükten sonra annemle İzmir'e göçtük. Ben ortaokul ve liseyi İzmir'de bitirdim.

Haneyimiz epeyce kalabalıktı. Çalışanlarımızla beraber on-on beş kişiydik. Mutfağımız ve kilerimiz zengin ve çeşitliydi. Çobanlarımız,

çoban köpeklerimiz ve bizim için ayrı ayrı hamur yoğurulurdu. Çocukluğum sevgi içinde geçti. Hem annemin hem babamın çocukları (ağabeylerim, ablalarım) beni seviyorlardı. Ben de onları hep saydım.

Çocukluğumdan birçok güzel hatıralarım var. Babamın İzmir'den üç tekerlekli bisiklet getirdiği günü halen unutamam. Kapi komşumuz Eyüp Hoca'dan aldığım Kur'an derslerini hatırlıyorum. Vav ve F'yi çoğu kez karıştırdım Kur'an okurken.

Baba deyince aklınıza ilk ne gelir? Babanızla aranız nasıldı?

Baba deyince aklıma daha doğrusu hayalime çok yakışıklı, çakır gözlü, orta boylu, o yaşta göbeği olmayan bir adam geliyor. Ve gözlerim doluyor. On yaşında babasını kaybeden çocuğun hüznünü hâlâ yaşıyorum.

Baba olduğunuz zaman neler hissettiniz?

Çok sevindim. Zehra Giresun'da, Ali Ankara'da, Sırma Bayındır'da doğdu. Belki biraz geç olduğu için olabilir; çocuklarımın doğum sevincinden çok torunlarımın doğumu sevindirdi beni. Kız evlat sahibi olmak da erkek evlat sahibi olmak da çok hoş bir duygu. Ben ve hanımım çocuklarımızla beraber olgunlaştık.

Önce kamuda uzun bir çalışma hayatı sonra siyaset... İş, aile, evlat dengesini sağlamaları açısından nasıl öğüt verirsiniz?

Denge falan kuramadım. Ara sıra yaptığım ukalalıklarım hariç tutulursa çocuklarım üzerinde benim pek tesirim olmadı. Hep Şadiye Hanım'ın emeğidir takdir edilecek olan. Ben de

takdir ediyorum Şadiye Hanımın emeklerini...

Peki ya dede olmak? Torun sahibi olmak size neler hissettirdi?

Torun sevgisi, pek ayrı bir sevgi.

Kamuda, siyaset alanında çok çeşitli görevlerde buldunuz. Türkiye'nin yarınlara baktığınızda neler görüyorsunuz?

Ben hep iyimserim. Olanda, hayır olduğuna inanırım. Gençken çok hayalperestmişim. Bu hayalperestliğimi hiç kinamıyorum. Çünkü gençliğimden beri, hayalperestliğimin yanında kesin bir sorgulama yanımdı. Halen var. Bu sorgulama yanıma akılla ve ilimle daha da teçhiz etmeliydim. Büyük eksikliğim mücehhez olmamaklığımdır. Felsefe, ilim, din. Bunlara sahip olmak için alet ilimleri, usul ilimleri... İşte eksikliklerim.

BEN HEP İYİMSERİM. OLANDA, HAYIR OLDUĞUNA İNANIRIM. GENÇKEN ÇOK HAYALPERESTMİŞİM. BU HAYALPERESTLİĞİMİ HİÇ KINAMIYORUM. ÇÜNKÜ GENÇLİĞİMDEN BERİ, HAYALPERESTLİĞİMİN YANINDA KESİN BİR SORGULAMA YANIM VARDI. HALEN VAR. BU SORGULAMA YANIMI AKILLA VE İLİMLE DAHA DA TEÇHİZ ETMELİYDİM.

BEN ALLAH'IN REZZAK OLUŞUNDAN DOLAYI BİR SIKINTI OLACAĞINI HİÇ DÜŞÜNMEDİM. AMA İSRAF OLMAMAK ŞARTIYLA. GELİŞMİŞ ÜLKELERİN İSRAFI YETMEMİŞ GİBİ, GELİŞMEMİŞ ÜLKELERİN DE İSRAF EĞİLİMİ DE BENİ ÇOK TEDİRGİN EDİYOR. ENDİŞELERİMİ GİDERECEK HERHANGİ BİR UMUT IŞIĞI DA GÖREMİYORUM.

Krizler, ekonomik sorunlar, iç savaş... Dünyanın geleceğine dair senaryolar pek iç açıcı değil. Dünya nereye gidiyor?

Bakın burada iyimserliğim uçup gidiyor. Çok kötümserim. Silah dengesi -Rusya ve Amerika- bozuluyor. Yani dehşet dengesi bozuluyor. Çünkü artık birçok ülkenin nükleer silahları var. Nükleer silah sahibi ülke sayısı da artmaya devam edecek.

Ben Allah'ın Rezzak oluşundan dolayı bir sıkıntı olacağını hiç düşünmedim. Ama İsraf olmamak şartıyla. Gelişmiş ülkelerin israfı yetmemiş gibi, gelişmemiş ülkelerin de israf eğilimi de beni çok tedirgin ediyor. Endişelerimi giderecek herhangi bir umut ışığı da göremiyorum. Teknik gelişmelerden memnunum. Bu gelişmeler insanoğluna birçok faydalar getirecek, kolaylıklar getirecek.

Ama bu israf anlayışı faydaları yok edecek, kolaylıkların yararlarını azaltacak. Ne yapabiliriz bilmiyorum. Pozitivist, materyalist ve rasyonalist anlayışların temel alındığı bir dünyanın bize saadet getirmeyeceğini açıkça görüyorum. Alternatif getiremiyorum. Çünkü -dediğim gibi- mücehhez değilim. Cahilliğime fena halde hayıflanıyorum.

Son olarak; yoğun bir kitap okuma alışkanlığınız var. Sosyal medyanın da etkisiyle toplumda kitap okuma alışkanlığı azalıyor mu? Kültürlü, sağlıklı bir aile ve toplum düzeni için, özellikle gençlere kitap okuma alışkanlığı açısından ne gibi önerilerde bulunursunuz?

Alternatif okuma araçları ortaya çıktı. O yüzden okuma azaldı diyemem.

Okuma şekli ve araçları değişti. Bu arada ben halen klasik okuyucuyum.

Satırlar arasında dolaşıyorum. Çeşitli renklerdeki kalemle satır altlarını çiziyorum. Kağıt ve mürekkep kokusunun halen meftunuyum.

Tavsiye ve teklif hususuna gelince... Kendim -hayatım boyunca- hiçbir tavsiye ve teklife yüz vermedim.

Öyleyse, benim tavsiye ve teklifte bulunma hakkım olamaz.

Bundan sonra ne denir? Herhangi bir şey denilemez. Küçüklere, büyüklere, gençlere, ihtiyaçlara, kadınlara, erkeklere insan oldukları için sadece saygı.

NE YAPABİLİRİZ BİLMİYORUM. POZİTİVİST, MATERYALİST VE RASYONALİST ANLAYIŞLARIN TEMEL ALINDIĞI BİR DÜNYANIN BİZE SAADET GETİRMEMEĞİNİ AÇIKÇA GÖRÜYORUM. ALTERNATİF GETİREMİYORUM. ÇÜNKÜ -DEDİĞİM GİBİ- MÜCEHHEZ DEĞİLİM. CAHİLLİĞİME FENA HALDE HAYIFLANIYORUM.

Baba

HÜSEYİN
KARACA

Zamanın nasıl geçtiği, mekanın hangi koordinatlarda yer aldığı sorusunun reel karşılığının olmadığı insandır baba..

Babaların maddi yaşam yükünün sorumluluğunda sosyal hayatı teğet geçmesi bundandır. Matemleri düğün albümlerinde pazarlamaya imkan sağlayan sosyal medyayı, modern insanın alternatif vatani haline getirme çabalarını umursamaz babalar..

Çünkü sanal dünya ülke anayasaları, babaları vatandaş olarak saymaz.

"Like atmak",
"tweetlemek",
"paylaşmak", "imojilerle
tepkiyi/beğeniye ifade
etmek" henüz onların
literatürüne girmemiştir.
**Aşına olmadığı
terimleri doğru kullanıp
kullanmadığından
ötürü ayıplanmayı da
önemsemezler..**

Her babanın işyerinde patronun, evde eşin ve çocukların, metroda tramvayda gençlerin maskarası olmaktan gocunmamasının sebebi budur.
Aidiyet hissetmediği bir dijital toplumun kanunlarıyla yargılanmak ağır gelmez babalara..
"Like atmak", "tweetlemek", "paylaşmak", "imojilerle tepkiyi/beğeniye ifade etmek" henüz onların literatürüne girmemiştir. Aşına olmadığı terimleri doğru kullanıp kullanmadığından ötürü ayıplanmayı da önemsemezler..
"Delete" tuşu üretilmemiş defolu teknoloji artığıdır her baba..
Bütün tuşlar "enter" basar babalar klavyesinde..
Artan kiralardan sadece ev sahiplerinin değil, bu artışın trajedisini!? yazan Karun kalemlerin de şehvetini artırdığını söyleyenlere kulak asmazlar.
Münker nekir suali yerine sokak röportajlarının din kültürü kitapları müfredatına dahil edilmesine tepki vermezler. Zaten koyu yeşil çamlar altında ebedi istirahatgahına çekilmiş mezarlık mermerleri gibi yaz kış serindirler.

Hazır Yasinleri, kargosu gecikmiş Hatimleri işitmezler..
Çevrimdışı iken gördükleri rüyaların çevrimiçi tabirlerinin peşine düşmezler.. Sabah namazına kurulmuş dijital takvim saatlerin, sika/güvenilir/sahih râviler olup olmadığı onların ihtisas alanına girmez. Zira teheccüd kılacak kadar cık uykuya hasrettirler.
Gece vardiyesi sayesinde "kutuplarda namaz nasıl kılınır." gibi ontolojik epistemolojik fetvaların mezhep kaynaklarını merak etmezler..
Asgari geçim Ramazanında on iki saatlik vardiye imsakiyesine bakarak oruçlarını açarlar.
Kredi kartları sayesinde hemen hemen hepsi feraiz/miras paylaşımı ilminde uzman olmuştur. Çocukların okul harçlığı, servis taksidi, mobil internet faturalarını adilce on iki aya bölmek, her ay sonu bakiye hesaptan kırkta bir zekat hesaplaması yapmak anaokulu işidir artık.. Hafta sonu hep hicri takvime denk geldiği için, miladi takvime göre amel eden müctehitlerin yararlandığı tatil ruhsatlarından faydalanamazlar.
Pazartesi sendromunu dert edinenlerin nikah şahitliğinin geçerli olup olmadığını tartışanlar hakkında yeterince tez makale yazılmamasından da yakınmazlar.
Her hafta Cuma vaazını on dakika uzatan vaiz efendiden fırça yemenin verdiği iç huzuru, hiçbir şeye değişmezler.
Ağaran saçların senaryosunu değil, tevbesini yazmak isterler çünkü.. Evlat gözlüğünde dün görünse de her baba yarın demektir..
Bu yüzden malayani yılların "keşkeler"inin, yarınlarını berbat etmesine izin vermezler.
Nasır tutan ellerdeki sülüs, küfi, reyhani, tevki, rik'a, divânî... hattat imzalarında yaşar babalar..
Yıkık bir dergahtan arda kalan ney sesidir babaların sükutu..
Dilsizler tekkesinin bülbülü, sağırlar zaviyesinin bekçisidir babalar..
Her nankör lisanın gramerini bilmeleri bundandır.

Tayyar Rahmiye'nin Tarihe Geçen Hikayesi

1 920'li yıllarda Fransız askerleri Güneydoğu'yu işgal etmiş ve halka zulmediyordu. Bunun üzerine halk kadın erkek çoluk çocuk silahlanarak düşmana karşı kurtuluş mücadelesine başladılar. Rahmiye Hanımefendi de bir müfreze kumanda ediyordu. Müfreze, 1920 senesinin 1 Temmuz sabahında harekete geçti. Rahmiye'nin müfrezesi ustaca bir tertiple yavaş yavaş hedefe doğru ilerledi. Fakat, bir an geldi ki, artık ilerlemeye imkân kalmadı. Çünkü, Fransız karargâhı bol silâhla müdafaa edilmekteydi. Duraklayan çetesini harekete geçirmek, yeni bir taarruz hızı verebilmek için sarf ettiği bütün gayretlerin boşa çıktığını gören bu kahraman Kadın şiddetli düşman ateşine rağmen ayağa fırladı ve;
"Ben kadın olduğum halde ayakta duruyorum da siz erkek olmanıza rağmen yerlerde sürünmekten utanmıyor musunuz!" diye bağırdı.

NECLA KOYTAK:

“ İHTİMAM VE SORUMLULUK DEVİRİMİNE İHTİYAÇ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM ”

Hemen her türlü ilişkiyi güç yarışına dönüştüren bu kalpsiz ve merhametsiz dünyanın insanca bir nitelik kazanması için daha fazla güce değil, bir sevgi, merhamet, ihtimam ve sorumluluk devrimine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum

II RÖPORTAJ: ZEHRA GÜVELİ II

Necla Koytak... Bir koltukta birden fazla karpuz taşıyan kadınlardan. Topluma dair çalışmalar yapmış, kadından topluma eğitim, her anne bir okul gibi projeleri hayata geçirmiş bir isim. Mühendislik, pedagoji ve psikolojiden yolu geçmiş. Necla Hocam dinlerken keşke daha çok anlatsa diyoruz.

Hocam bu yüzyıl sancılı, zor bir yüzyıl. Yaşadığımız dünyayı anlamak, anlamlandırmak çok zor. Bu süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dünyamız hiç olmadığı kadar hızlı bir şekilde kritik bir değişim yaşıyor ve insan onuruna yakışır yaşam şartlarından giderek uzaklaşıyor.

İnsanlık, maddeyi esas alan ve ruhu ihmal eden bir varlık tasavvuru ve seküler değerler çerçevesinde şekillenen bir medeniyet tecrübesinden geçiyor.

Modern uygarlık, belki de insanlık tarihindeki, özellikle maddi düzeydeki en köklü dönüşümün gerçekleşmesini sağlamıştır. Hastalık, kıtlık v.b. atalarımızın boğuşmak zorunda kaldıkları zorlukların çoğunun üstesinden gelmiş, yaşamı sürdürme

mücadelesini, önceki nesillerin hayal bile edemeyeceği ölçüde kolaylaştırmış ve sonuç olarak refahı yükseltmiştir. Üretilen refahtan pay alamayan geniş halk kitlelerini açlıkla, yoksullukla baş başa çaresiz bırakan; güç ve çıkar peşinde insanları ve toplumları birbirine düşüren; insanlığı kana, gözyaşına, utanca, bunalıma, sevgisiz ve adaletsiz bir dünyaya mahkum eden bir uygarlık bu. Nefsani iştihalarımıza göz kamaştırıcı parlak imkanlar sunsa da, bu uygarlık, merhameti ve adaleti iskalayan niteliğiyle ruhlarımızı karartmakta, vicdanlarımızı rahatsız etmekte. Tarihinde ilk defa insanlık, bencilliği meşrulaştıran, normalleştiren; insanın sınırsız arzularını sistematik bir şekilde kışkırtarak insanı nefsinin kölesi haline getiren bir sistemle sınanmakta..

Menfaat yarışına sokarak fertleri ve toplumları birbirine düşüren, geniş halk kitlelerini açlıkla, yoksullukla baş başa, çaresiz bırakan, geniş kitleleri vatanlarını terk etmeye mecbur bırakan; daha çok fayda temini uğruna, tabiatı tahrip eden; insanın, yabancılaşma, yalnızlaşma ve anlam kaybını dipsiz kuyusuna yuvarlanmasının sorumlusu olan bu adaletsiz, sevgisiz ve kalpsiz bir dünyaya şahit oluyoruz.

BENCİLLİĞİ
MEŞRULAŞTIRMAYA HİZMET
EDEN; DİN, AHLAK VE AİLE
GİBİ BAÇLAYICI DEĞERLERDEN
KURTULMAK ANLAMINDA
ÖZGÜRLÜK (NEFSİ EMMAREYE
SERBESTLİK ANLAMINDA.),
MENFAAT VE BİREYSEL
MUTLULUK İSE AYRIŞTIRICI
DEĞERLERDİR.
AYRIŞTIRICI DEĞERLER
SİSTEMİYLE SEKÜLER KÜLTÜR,
EVRENİN YAPISI VE İŞLEYİŞİNDE
VE SOSYAL BİR VARLIK OLAN
İNSANIN TABİATINDA VAR OLAN
İLİŞKİSELLİK VE KARŞILIKLI
BAĞIMLILIK İLKESİNİ YOK
SAYMAKTADIR.

Günümüz düşünürlerinden Zigmunt Bauman, "Yıllardır modern sanayi uygarlığını tartışıyoruz. İlk günahı kimin işlediğini, insanın bir zamanlar doğayla barışık halde yaşadığı o güzel günlere kimin son verdiğini, bizi fırtınaların orta yerinde kimin çırılçıplak bıraktığını bulmak için daha çok tartışacağız."

Hemen her türlü ilişkiyi güç yarışına dönüştüren bu kalpsiz ve merhametsiz dünyanın insanca bir nitelik kazanması için daha fazla güce değil, bir sevgi, merhamet, ihtimam ve sorumluluk devrimine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Kapitalizm, insani değerlere savaş açmış durumda. Biz kendimizi, değerlerimizi bu savaşta nasıl koruyacağız?

Modern uygarlığın ürettiği seküler kültür, küresel kültür olma yolunda bütün toplumları işgal ediyor. Bu kültürün değerler sistemi, bencillik, haz, refah, menfaat ve güç gibi maddi değerlerden ibarettir. Dolayısıyla bu kültür, adalet, merhamet, sorumluluk gibi kaynağı insan ruhu olan ve beşer yapısını insana dönüştüren insani değerlere savaş açan bir niteliğe sahip.

Menfaati, hazı, gücü ve refahı, temel değerler olarak yücelten modern kapitalist sistemde, güç yarışında önde gidenlerin güçleri arttıkça gücün meşruiyeti azalıyor, güçlü olan, her koşulda haklı oluyor, güçlü olanın kötülüğü, zulmü, sömürüsü görünmez oluyor.

Bilindiği gibi, sorumluluk, adalet ve merhamet gibi insani değerler, birleştirici değerlerdir.

Bencilliği meşrulaştırmaya hizmet eden; din, ahlak ve aile gibi bağlayıcı değerlerden kurtulmak anlamında özgürlük (nefsi emmareye serbestlik anlamında.), menfaat ve bireysel mutluluk ise ayrıştırıcı değerlerdir.

Ayrıştırıcı değerler sistemiyle seküler kültür, evrenin yapısı ve işleyişinde ve sosyal bir varlık olan insanın tabiatında var olan ilişkisellik ve karşılıklı bağımlılık ilkesini yok saymaktadır.

Bu ilke, yaratılışın hikmetlerinden biridir ve Tevhid akaidinde olsun kadim öğretilerde olsun temel esaslardan biridir. Davranışların, ilişkilerin, bütünüyle yaşamın bu ilkeye göre düzenlenmesi sayesinde, fitratın ve tabiatın korunması, ailenin ve toplumun oluşumu, birlik ve bütünlüğün temini, toplumsal hayatın dayanışma, huzur ve barış içinde sürdürülmesi mümkün olur.

İlişkisellik ve karşılıklı bağımlılık ilkesinin hayatı ve ilişkileri düzenlenmesi, insani değerlerin davranışlara yön vermesi ile gerçekleşir.

Modern uygarlık, varlıklar arasındaki karşılıklı bağımlılık ilkesini hiçe saymakta, insanı bedenden ibaret, haz ve menfaat için yaşayan bir varlık olarak tanımlamakta; insanlığın, başkalarına zarar vermemek adına sınırsız arzuları dizginlemek anlamında 'kendini bil' düsturu temelinde oluşturduğu tüm birikimi olumsuzlamaktadır. Tam da bu yüzden bu uygarlık, tabiatın tahribi, aileyi ve toplumu oluşturan ve bir arada tutan insani değerlerin yok olması, bireyselleşme, yalnızlaşma; kitlesel açlık ve yoksulluk v.b. devasa insanlık sorunlarına yol açmıştır.

İnsanın menfaat ve haz arayışına odaklanan bu medeniyet için, günümüz düşünürlerinden Alain Touren, "uygarlık ve sürekli ilerleme diye diye yeniden hayvanlığa döneceğiz" değerlendirmesini yapıyor.

Şu bir gerçek ki, zamanın ruhu, biz Müslümanları da zayıf yanımızdan yakalıyor. Menfaatlerimiz tarafından yönetiliyoruz. Başkalarından üstün olmak için uğraşıyoruz. Paranın her sorunu çözdüğüne, insanı daha değerli, daha güçlü yaptığına ikna oluyoruz.

Oysa inancımız bize yeryüzünün halifesi sorumluluğunu yüklüyor. Müslümanlar olarak bizler, insan ruhunu ve insan haysiyetini hiçe sayan; beşer yapısını insana dönüştürmeyi sağlayan insani değerleri yok eden bu uygarlığa itirazımızı yükseltmek durumundayız. Her durumda sonuçlarına maruz kaldığımız bu kaotik süreçte bizler de dahil oluyoruz.

Oysa biz Müslümanlar, insanın yeryüzünde halife olarak yaratıldığına inanıyoruz. Adil ve güvenli bir dünyanın kurulması için ceht etme, gayret gösterme; bu yönde insanlığa rehber olma sorumluluğumuz var. Dünyada yaşanan, ahlaki kayıdan uzak değişim sürecini kendi sabitelerimiz, akidevi ilkelerimiz ve değerlerimiz açısından sorgulamak ve yönetmek zorundayız.

Güç ve rekabet üzerine kurulu dünyaya karşı meydan okuyacak tek güç sevgidir, muhabbetir! İnsanı ehlileştiren, beşerden insan çıkaran ve dünyayı döndüren gerçek güç sevgidir. Sevgi, özgürlüktür. Sevebilmek nefsin panzehiridir. Sevgi egoyu sınırlayan tek güçtür. Küresel sisteme karşı meydan okumak için tek yol: muhabbet, hakkaniyet, iyilik v.b. insani değerleri yeniden üretmektir.

Her anne bir okul mu? Bu okuldan yolu geçmeyen çocukları dünya nasıl avutacak?

Evet, 'anne sevgisinin sıcaklığını hissetmemiş insanı güneş bile ısıtamaz' sözü, anne sevgisi ile beslenmeyen çocuğun bu mahrumiyetin telafisinin kolay olmadığını vurguluyor.

Hayat boyu davranışlara yön veren şahsiyetin inşasının temeli, hayatın başlangıç yıllarında insanın ailesi ile, özellikle de annesiyle yaşadığı etkileşim, gelişim süreçlerindeki ilk ve kalıcı kayıtlarla dayanır. İnsan beyninin duygusal mimarisinin gelişmesi, zihinsel gelişiminin önce başlar. Anne, ilk duygusal derslerin öğretmenidir. Gelişim psikolojisi bilimi bize gösteriyor ki, sevgiyle büyütülmeyen insanın potansiyellerini tam kapasitesiyle açığa çıkarabilmesi, duygusal zekanın, nefsanî ihtirastardan özgürleşmesini sağlayan özelliklerin yeterince gelişmesi mümkün değil.

Beşer yapısının insani çerçevedeki gelişmesinde, duygusal gelişiminin yeri, zihin gelişiminden daha ağırlıklı önem taşır. Bu gerçeğe A. Comte, şu ifadeyle işaret eder: "İnsanın temel eğitiminde bütün diğer okullardan önce bir duygu okulu gereklidir ve bu fonksiyonda ailenin yerini tutabilecek bir eğitim alternatifi gösterilemez."

Psikoloji bilimi, empati yoksunluğu v.b. duygusal zaafarla malül kişilik bozukluğu olan narsist kişiliğin (kendisini sevmede aşırılık, başkasını sevmemek) sevgisiz büyüyen insanların geliştirdiği bir şahsiyet patalojisi olduğunu belirtiyor. Annenin çocuğa aktardığı duygusal

enerji her fert için çocukluktan itibaren güçlü kişiliğin, özgüvenli, sağlıklı şahsiyet yapısının, olgunluğun ve mutluluğun; dolayısıyla toplumsal barış ve esenliğin mayasıdır.

Dünyaya gelen her insan, dolayısıyla tüm insanlık, yaratılışında getirdiği sevgi potansiyelini ateşleyen ilk kıvılcımı daima bir kadından, 'anne'den alır. Güç ve rekabet üzerine kurulu dünyaya karşı meydan okuyacak tek güç sevgidir! İnsanı ehlileştiren, beşerden insan çıkaran, dolayısıyla yeryüzünde insanlığın ve iyiliğin devamını sağlayan güçtür sevgi.

Sevgi en iyi ahlak öğretmenidir, "ben" demeden "sen" demeyi öğretir. Ahlakın ve adaletin kaynağı insan tabiatıdır, belirtisi ise sevgidir. Ahlakın ve adaletin kaynağı sevgiyse, sevginin kaynağı da annelerdir. Kadının sahip olduğu duygusal enerji her fert için çocukluktan itibaren güçlü kişiliğin, özgüvenli, sağlıklı şahsiyet yapısının, olgunluğun ve mutluluğun; dolayısıyla toplumsal barış ve esenliğin mayasıdır.

"Anneler olmasaydı kim kimi severdi?" diyor şair Gülten Akin.

Anne sevgisi, dünyaya gelen her insanın, yaşamı sürdürmek üzere sahip olduğu içgüdülerin ilkel ve vahşi tabiatını yatıştıran, ehlileştiren; beşer yapısını insana dönüştüren bir işlev görür.

Kendisini serseri olarak niteleyen bir gencin duvar yazısıyla duyurduğu feryadı bu gerçeğe işaret etmekte: "Bir sevenim olsaydı serseri mi olurum?"

Annelik, hayatın biyolojik bir evresinden ibaret değildir. Annelik, bencilliğin aşılabileceğine dair politik bir manifestodur! İnsanın kendi çıkarının ve rahatının peşine düşmekten daha yüce bir amacı olduğunun beyanı ve kanıtıdır annelik. Bu yüzden mucizevidir. Her doğum, bütün bir insanlığa asli vazifesini, sorumluluk bilincini hatırlatır bu yüzden. Kadınların söz konusu rol ve konumun, gelecek neslin beden ve ruhsal olarak sağlıklı gelişimi, dolayısıyla toplumun ve insanlığın esenliği için önemi ve değeri konusunda toplumun bilinçlenmesi değişimin temel gücün oluşturacaktır.

Her türlü güç sahiplerine (kas gücü, ekonomik, siyasi, askeri v.b.) gerçek gücün, bencilliği aşmaya ve adil olmaya sevk eden sevgi ve muhabbet olduğunu öğreten bir düşünce biçimi; bu defa, birleştirici duygu ve değerlerle aklı aydınlatan bir düşünce sistematigi geliştirebiliriz.

ANNELİK, HAYATIN BİYOLOJİK BİR EVRESİNDEN İBARET DEĞİLDİR. ANNELİK, BENCİLLİĞİN AŞILABİLECEĞİNE DAİR POLİTİK BİR MANİFESTODUR! İNSANIN KENDİ ÇIKARININ VE RAHATININ PEŞİNE DÜŞMEKTEN DAHA YÜCE BİR AMACI OLDUĞUNUN BEYANI VE KANITIDIR ANNELİK. BU YÜZDEN MUCİZEVIDİR. HER DOĞUM, BÜTÜN BİR İNSANLIĞA ASLI VAZİFESİNİ, SORUMLULUK BİLİNCİNİ HATIRLATIR BU YÜZDEN

BATILI TOPLUMLARIN ÜRETTİĞİ YAŞAM TARZI VE SEKÜLER KÜLTÜR, TEKNOLOJİK VE EKONOMİK İMKANLAR SAYESİNDE BATI DIŞI TOPLUMLARI İŞGAL EDEREK KÜRESEL KÜLTÜR OLMA YOLUNDA HIZLA İLERLİYOR. YENİ KUŞAKLAR, YAZILI VE GÖRSEL MEDYA, SANAT, MÜZİK, MODA, İNTERNET ARACILIĞIYLA YAYILAN BU KÜLTÜRÜN OLUŞTURDUĞU ATMOSFERİ SOLUYARAK BÜYÜYOR VE BU KÜLTÜR TARAFINDAN DEVŞİRİLİYOR.

Çocuklar ve gençler, yeni nesiller bir medeniyetin fideliğidir, Her medeniyet, belirli merkezi değerlerin şahıslar üzerinde tecelli etmesiyle vücut bulur.

Yaşamın erken döneminde, davranış kalıplarını, şahsiyetin duygusal örgüsünü şekillendiren anneler, yeni nesillerde, bencilliği dizginlemeyi; dünyevi menfaat yerine merhamet ve adaleti önceleyen refleksler geliştirmeye, dolayısıyla bu değerler çevresinde bir medeniyet dönüşümüne kapı açabilirler.

Seküler kültürün standartlaştırdığı yaşam tarzını oluşturan bencillik, çıkar, başarı, güç rekabet, iktidar gibi eril nitelikli davranış kodlarının, sorumluluk, merhamet, diğergamlık, ihtimam, dayanışma v.b. dişil değerlerle dengelenmesi; yani anneliğin temel dinamikleri yönünde dönüştürülmesi bir zorunluluk bana göre..

İşte bunun için, kadınların, eril değerler yönünde dönüştüren küresel kültüre teslim olmak yerine annelik değerleriyle (dişil değerlerle) insanlığa daha güçlü, daha bilinçli, daha etkili dokunuşuna ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

İşte bunun için kadınlara eğitim diyoruz !

Bu perspektif doğrultusunda toplumsal değişim stratejisi; "Sevgi ve Erdem Toplumu için Bir Temel Eğitim Modeli" olarak geliştirdiğimiz "Her Anne Bir Okul Programı", gönüllülüğe dayalı bir sosyal çalışma.

Bu program, erken çocukluk gelişimine, sağlıklı ve sürdürülebilir ailelerin kurulmasına ve sürdürülmesine güçlü destek vermek üzere kadınların eğitimine odaklanan bir program.

Kadınları insan yetiştirme ve ailedeki çok yönlü rol ve konularının önemine bilinçlendirmek, onlara insan gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi ve beceriler kazandırmak; çocuklarını emanet ettikleri dünyayı doğru okumaları, toplumsal hizmet alanına ve siyasal aktör olarak karar alma mekanizmalarına etkin olarak katılmaları için uygun zihinsel, duygusal ve davranışsal donanıma dayalı ileri bir formasyon vermeye yönelik

olan ve dinamik bir anlayışla ihtiyaca göre güncellenen müfredatıyla "Her Anne Bir Okul Programı", 35 yıldır yürüttüğümüz bir program.

Çocuklarımız tüm dış etkenlere hiç olmadığı kadar maruz kalıyor. Evler artık çocukları koruyamıyor. Onlara nasıl ulaşacağız? Kalbimizin sesini onlara nasıl hatırlatacağız?

Dünya artık o eski doğal, sade, basit, durağan ve sakin dünya değil ! Gezegeneimize ve sosyal dünyamıza, insan eliyle yapılan yoğun, ölçsüz ve ilkesiz müdahale yüzünden giderek karmaşıklaşan ve zorlaşan yaşam şartlarıyla yüz yüzeyiz..

Ebeveynlerin, eskiden olduğu gibi iç güdüler ve atalardan devralınan yöntemlerle, günümüzün karmaşık dünyasıyla baş edebilme yeteneğine sahip nesiller yetiştirebilmesi hayli zorlaştı.

Bu yüzden, çocukların gelişimine yeterince güçlü destek verebilmek ve onlara kendi kültürümüzün doğru ve muteber kodlarını aktarabilmede etkili olabilmek için ebeveynlerin, yüksek bir bilince; zihinsel ve duygusal olarak eğitimsel bir donanıma ihtiyaçları var. Günümüz şartlarında etkili ebeveyn olmak, çocuk ve gençlik psikolojisi ve eğitimi, duyguların yönetimi, şahsiyet terbiyesi, iletişim becerisi, insan ilişkileri, yaşadığımız dünyayı doğru okumak gibi konularda bilimsel bilgiye dayalı özel bir formasyona sahip olmayı gerektiriyor.

Batılı toplumların ürettiği yaşam tarzı ve seküler kültür, teknolojik ve ekonomik imkanlar sayesinde Batı dışı toplumları işgal ederek küresel kültür olma yolunda hızla ilerliyor. Yeni kuşaklar, yazılı ve görsel medya, sanat, müzik, moda, internet aracılığıyla yayılan bu kültürün oluşturduğu atmosferi soluyarak büyüyor ve bu kültür tarafından devşiriliyor.

Çocuklarımız, fizik dünyada hayata başlıyor, bizim kucağımızda, bizim desteğimizle o dünyayı adımlamaya, bizim açtığımız pencereden dünyayı algılamaya koyuluyor ama giderek fizik dünyaya eşlik eden paralel bir evrene, dijital dünya dediğimiz in-

ternet ortamına dahil oluyorlar. Dijital dünya, hiçbir ilkesi olmaksızın sınırsız özgürlüğün at koşturduğu kurgusal bir dünya. Bu dünya, doğru bilgi ile yanlış bilginin birbirine karıştığı, doğru davranış kaygısına yer verilmeyen insan ürünü kurgusal bir dünya. Bu yüzden de nereye varacağı öngörülemeyen tekinsiz bir varoluş alanı oluşturuyor.

Sosyal medya, gençlerin sosyalleşme bu süreci yaşadığı önemli bir mecra. Dünyada yüz milyonlarca kişinin kullandığı, başta, Google Twitter, Facebook, Instagram, WhatsApp, olmak üzere, bireylerin ilgi alanlarına göre farklılaşan onlarca sosyal medya aracının, gençliğin hayatının bir parçası hâline geldiğini görüyoruz. Çoğunlukla popüler kültürün, giderek postmodernitenin belirsiz, geçici, akışkan, pragmatik, öznel, özgürlükçü, seküler değerlerin dolaşımında olduğu sosyal medya mecraları, çocukların ve gençlerin sosyalleşmeleri açısından geleneksel olandan farklı yöntem, araç, ortam ve içerikler sunmakta. Bu yönüyle sosyal medya, bir toplumsal olgu olarak insanları belli bir şekilde davranmaya zorluyor.

Neticede internet ortamında maruz kaldıkları etkiler, çocuklarımızın ve gençlerimizin ebeveynlerle kurdukları bağı zayıflatıyor ya da büsbütün koparıyor. Bu kopma, yeni nesillerin, geleneksel dünyadan; Tanrı inancından, ahlaki ilkelerden, insanın maneviyat boyutundan beslenerek şekillenen dünyadan; insanlığın bugüne kadar biriktirdiği tecrübe ve bilgelikten kopmayı getiriyor.

Biliyorsunuz babalar günü geldi. Babalıktan istifa etmiş erkekler ve hem anne hem baba olan kadınlar. Bu denklem sizce de eksik değil mi?

Günlük hayatın yoğunluğu içerisinde babalar eve yorgun geliyor ve çocuklarla birlikte vakit geçirmeye yeterince zaman ayırmıyorlar. Bu durumda çocuk gelişimi ve eğitiminde en önemli basamak olan ailenin etkin ikilisinden biri olan "baba" çerçeve dışında kalıyor. Bu konuda ünlü bir antropoloğun 'babalar biyolojik bir mecburiyet ancak sosyal bir kazadır' sözü bu

gerçeğe parmak basıyor. Baba, çocuk için, hayat boyu arkasında hissedeceği bir güç ve güven kaynağı olarak çocuğun gelişiminde yeri doldurulması zor bir konumdur. Babanın, davranışlarıyla, sevilen ve vazgeçilmez bir otorite olarak doğru ilkeleri temsil eden, etkili figür olarak varlık göstermesi çocukların kimlik gelişiminde, özellikle sağlıklı cinsiyet kimliği edinmesinde son derece önemli bir yere sahip.

Erkek çocuklar için güç ve otoriteyi simgeleyen babayla özdeşleşme kadar onunla rekabet içine girerek hayata hazırlanmak için gereken yetenekleri geliştirmesi söz konusu.

Babanın kız çocuğuyla kurduğu sağlıklı ve doyurucu ilişki, kızın özgüvenini destekler.

Bu rolü hakkıyla yerine getirmesi için babanın öncelikle, anne ile, sevgi ve anlayışa dayalı uyumlu ve huzur telkin eden bir ilişki kurmaya özen göstermesi çok önemli.

Bir uzman tarafından dile getirilen, 'Evde az görülen babanın kimliğini, nasıl biri olduğunu, annenin baba hakkındaki duygu, düşünce ve kanaatleri oluşturur. Genellikle babalar ya bir kahramandır ya da işe yaramaz biri !' ifadesi bu konudaki gerçeğe işaret ediyor.

GÜNLÜK HAYATIN YOĞUNLUĞU İÇERİSİNDE BABALAR EVE YORGUN GELİYOR VE ÇOCUKLARLA BİRLİKTE VAKİT GEÇİRMEME YETERİNCE ZAMAN AYIRMIYORLAR. BU DURUMDA ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİNDE EN ÖNEMLİ BASAMAK OLAN AİLENİN ETKİN İKİLİSİNDE BİRİ OLAN "BABA" ÇERÇEVE DIŞINDA KALİYOR. BU KONUDA ÜNLÜ BİR ANTROPOLOĞUN 'BABALAR BİYOLOJİK BİR MECBURİYET ANCAK SOSYAL BİR KAZADIR' SÖZÜ BU GERÇEĞE PARMAK BASIYOR.

“İNSAN DAHA ÖZGÜR OLAMAZDI”

Hattat Mustafa Cemil Efe, Hüsni hat eğitimine rika dersleriyle başladı. 2005 yılında Selçuk Üniversitesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Hat Ana Sanat Dalı'nı kazandı. 2008-2009 eğitim öğretim yılında fakülte üçüncüsü ve bölüm ikincisi olarak mezun oldu. Aynı yıl Hamid Aytaç silsilesinden icazetli Prof. Dr. Fevzi Günüş'ten sülüs-nesih yazı icazeti aldı. 2009 yılı sonunda İstanbul'a yerleşti. 2010 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Geleneksel Türk Sanatları Hat Ana Sanat Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı.

Hat sanatına olan merakız nasıl başladı ve yolculuğunuz nasıl şekillendi?

Öncelikle teşekkür ederim. Hüsni hat sanatıyla çok erken yaşta tanışmış birisiyim. Ailemin büyük bir kütüphanesi vardı ve orada pek çok sanat kitabı bulunuyordu. Ayrıca babamın minyatür sanatıyla meşgul olması da diğer klasik İslam sanatlarıyla irtibat kurmam hususunda beni etkilemiştir. Tabii ben yıllarca tiyatro, radyo ve

|| RÖPORTAJ: SEDA ŞİŞMAN ||

sinema sektöründe çalıştıktan sonra çocuklukta almış olduğum bilgileri harmanlayarak, yani sizin sorununuzun içerisindeki merakla hat sanatına duymuş olduğum muhabbeti birleştirerek 20'li yaşlarda bu sanatla meşgul olmaya başladım. Sonrasında Güzel Sanatlar Fakültesi'nde hat sanatına dair bir bölüm okudum. Hem alaylı hem de mektepli olarak kendimi yetiştirmeye çalıştım. Zaten hüsni hat sanatında meşk süreci de sizi bir şekilde yönlendiriyor ve nihayetinde icazet alıyorsunuz, sonrası ise tamamen size kalmış.

Peki, hat sanatında icazetten bahsedebilir misiniz? Bu icazeti alma derecesi ve yol nasıl ilerliyor?

Hat sanatındaki icazet geleneğinde talebe, hurûfat ve mürekkebat dediğimiz meşk sistemini tamamladıktan sonra hocasıyla belli bir yol daha yürüyor. Sonra hocası onun geleneğe uygun şekilde yazı yazacağına inandığı andan itibaren, eserlerinin altına imza atması için ona bir icazet yani diploma

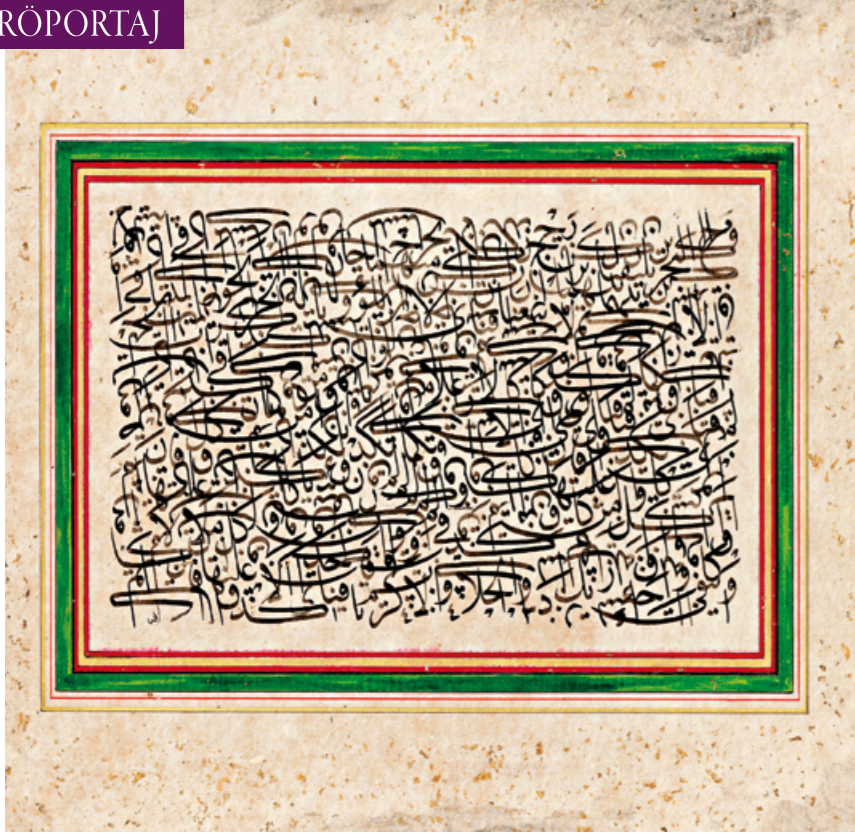
veriyor. Bu icazeti alma süreci için şöyle söyleyebiliriz ki az önce de bahsettiğim gibi mutlaka klasik meşk müfredatına uyması gerekiyor ve bu yolda ilerlerken zaten nihayetinde de icazete ulaşmış oluyor talebe. Ancak daha sonraki süreç tamamen onun azim ve gayretine bağlı olarak şekilleniyor.

Ve Hat sanatıyla meşgul olma hayatınızda ne gibi değişikliklere sebep oldu?

Hat sanatıyla meşgul olana kadar daha çok medya sektöründe çalışıyordum. Radyoculuk, tiyatro ve sinema sektörü benim için çok önemliydi ama o dönemlerdeki kendime biraz serkeş diyebilirim. Ancak hüsni hat sanatıyla tanıştıktan sonra ve meşk etmeye başlayınca daha dingin ama çok daha ufuklu, daha yavaş ama aslında çok aktif, daha geleneksel ama aslında son derece modern bir işle meşgul olduğumu fark ettim. Tamamen mânâya hizmet eden bir sanat olduğunu anladıktan sonra ise mânânın sanatla beraber beni eğitmesine ve rahatlatmasına izin verdim Bir masanın başında, bir kâğıdın üstünde sonsuz ufuklar ve milyonlarca mânâ... İnsan daha özgür olamazdı.

Birçok devlet başkanı, bakan ve vekiller de eserlerinize sahipler fakat Amerika Birleşik Devletleri Beyaz Saray koleksiyonunda eseri yer alan ilk hat sanatkârı oldunuz bu süreç nasıl gelişti anlatabilir misiniz?

SULTAN ABDÜLMECİD ZAMANINDA BEYAZ SARAY'IN BAHÇESİNE BİR KİTABE HEDİYE EDİLMİŞTİR. BU KİTABE DE KADIASKER MUSTAFA İZZET EFENDİ'NİN ELİNDEN ÇIKMIŞ BİR YAZIDIR. ŞU ANDA HÂLÂ BEYAZ SARAY'IN BAHÇESİNDE BU KİTABE MEVCUTTUR ANCAK SARAYIN İÇERİSİNDEKİ KOLEKSİYONA DÂHİL OLAN İLK HÜSN-İ HAT ESERİ BANA AİT. BUNDAN DOLAYI DA MEDYA BUNU HABERLEŞTİRİRKEN "BEYAZ SARAY'DA 2. MUSTAFA" DİYE BİR BAŞLIK KULLANMIŞTI.

Pek çok koleksiyonda eserleri olan bir sanatkâr olmak benim için tabii ki bir gurur kaynağı, Allah'a şükrediyorum. Devlet başkanları nezdinde eserlerimin bir şekilde itibar görmesi ayrıca bir keyif ve kültür, sanat, medeniyet hayatımız adına da son derece güzel. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, başbakanlığı döneminde Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Barack Obama ile bir görüşme gerçekleştirmişti. O görüşmeden önce benden başkana takdim edilmek üzere bir hediye hazırlamam istendi. Hediyeinin içeriği, Barack Hussein Obama'nın isminin yazılmasıydı. Ben de bu eseri klasik celi sülüs istif şeklinde kısa bir zaman içinde hazırladım. Cumhurbaşkanımız Amerika'ya gittiğinde bu hediyeyi başkana takdim etti. Aslında buradaki gaye, klasik İslam sanatları içerisinde eşsiz bir yere sahip olan hüsn-i hat sanatını birkaç dakikalığına bile olsa bütün dünyaya gösterme şansı yakalayabilmektir. Bu eserin

sanatkârı olmak benim için ayrıca bir mutluluk ve gurur vesilesidir.

Sultan Abdülmecid zamanında Beyaz Saray'ın bahçesine bir kitabe hediye edilmiştir. Bu kitabe de Kadıasker Mustafa İzzet Efendi'nin elinden çıkmış bir yazıdır. Şu anda hâlâ Beyaz Saray'ın bahçesinde bu kitabe mevcuttur ancak sarayın içerisindeki koleksiyona dâhil olan ilk hüsn-i hat eseri bana aittir. Bundan dolayı da medya bunu haberleştirirken "Beyaz Saray'da 2. Mustafa" diye bir başlık kullanmıştı. Bu hususta çok fazla haber yayınlandı ve uzunca bir süre etkisi devam etti. Tabii ciddi eleştiriler de aldı, neden başka bir metin yazılmadı da başkanın ismi yazıldı diye fakat ben meseleye bu açıdan değil de sanatımızın dünyaya tanıtılması açısından bakıyorum. O sebeple Cumhurbaşkanımızın hareketi çok güzel ve anlamlıydı.

Hat sanatında icazetten bahsedebilir misiniz? Bu icazeti alma derecesi ve yol nasıl ilerliyor?

Hat sanatındaki icazet geleneğinde talebe, hurûfat ve mürekkebat dediğimiz meşk sistemini tamamladıktan sonra hocasıyla belli bir yol daha yürüyor. Sonra hocası onun geleneğe uygun şekilde yazı yazacağına inandığı andan itibaren, eserlerinin altına imza atması için ona bir icazet yani diploma veriyor. Bu icazeti alma süreci için şöyle söyleyebiliriz ki az önce de bahsettiğim gibi mutlaka klasik meşk müfredatına uyması gerekiyor ve bu yolda ilerlerken zaten nihayetinde de icazete ulaşmış oluyor talebe. Ancak daha sonraki süreç tamamen onun azim ve gayretine bağlı olarak şekilleniyor.

Genel olarak hat sanatında bazı kişilerin eserlerinde geleneksellikten uzaklaşma görebiliyoruz bu farklı üslupların da oluşumuna sebep oluyor mu sizce, bu konuda neler söylersiniz?

Geleneksellikten uzaklaşma ifadesi tabii ki bazı sanatkârlar için kullanılabilir ama yeni denemeler de her zaman yapılmalıdır.

Ancak bunların da yine geleneğe uygun şekilde yapılmasında büyük faydalar görüyorum. Günümüzde sadece farklı olmak gayesiyle yapılmaya çalışılan bazı hareketlerin, klasik İslam sanatlarının mantık ve anlayışına aykırı olduğu kanaatindeyim. Bu noktadan hareketle, günümüzde şu anda net olarak bir şey söyleyemeyecek olmakla beraber ilerleyen süreçte, örneğin önümüzdeki 50-100 yıllık zaman diliminde bugün eser icra eden ya da etmeye çalışan sanatkârların kalıcı olup olmayacakları ortaya çıkacaktır. Bugün bu hususta peşinen bir şey söylemek doğru olmaz. Ama tabii ki üslubu bozmak, klasikleşmiş hareketleri terk ederek kendine mahsus bir şeyler oluşturmaya çalışmak çok da doğru ve kolay değildir diye düşünmekteyim.

Günümüzde hat sanatının konumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Günümüzün hüsn-i hat sanatı, ulaşılması gereken en üst seviyede. Yarın daha yüksek bir seviyede olacak, sonraki yüzyıllarda mutlaka biraz daha yükselecek. Çünkü bin beş yüz küsur yıldır zaten hat sanatı durmadan gelişmeye devam ediyor. Kur'an-ı Kerim'in nazil olmasıyla beraber başlayan bu yolculuk, bugün nihayete ermiş değil ama en güzel haliyle karşımızda. Çok iyi sanatkârlarımız var ve çok başarılı işlere imza atıyorlar bence.

Mustafa Cemil Efe isminde bir sanat merkeziniz var burada hat dersleri veriyor musunuz? Merkezin içeriğinde neler var?

Mustafa Cemil Efe Sanat Merkezi adında 2011 yılında kurmuş olduğumuz merkezimizi sonradan Zembil Kültür ve Sanat Derneği olarak devam ettirdik. Yıllardır her pazar hüsn-i hat dersleri yapıyoruz. Burayı sadece hüsn-i hat alanında hizmet veren bir merkez olarak değerlendirdik. Böyle olmasının, sadece bir alana hizmet etmenin çok daha önemli olduğu kanaatindeyim. Çünkü birçok alana bölündüğümüz

zaman fayda azalıyor maalesef. Buradan hareketle şu anda Mustafa Cemil Efe Sanat Merkezi olarak değil, Zembil Kültür ve Sanat Derneği olarak medeniyetimize katkı sağlamaya çalışıyoruz. Yaklaşık 60 öğrenciye ders veriyoruz, sergiler tertip ediyoruz, seminer ve söyleşiler gerçekleştiriyoruz.

Eserinizi icra ederken nasıl bir duygu dünyasına yolculuk ediyorsunuz?

Eserleri icra ederken çok karmaşık duygular yaşayabiliyorsunuz. Malumunuz, insanın bir hali bir halini tutmuyor. Bazen son derece heyecanlı bazen son derece donuk bazen gergin bazen de çok rahat olabiliyorsunuz. Bu husus üzerinden meseleyi değerlendirecek olursak -evet, doğrudur- bu bir yolculuk diyebiliriz. Sanat eserini hazırlamaya başladığınız ilk anlar, yani eskiz aşaması aslında en zor bölümü ve bu esnada oldukça zorlanıyorsunuz. Bundan dolayı da nasıl bir duygu hissettiğimi açıkçası net olarak söyleyemem ama sanat eserini ortaya çıkarmaya başlayıp nihayete erdiğini gördüğünüzde o zaman güzel bir duygu, tatlı bir his ve iyi bir iş başarmış olmanın verdiği hazla karşı karşıya kalabiliyorsunuz.

Eserlerinizin yer alacağı yaklaşan bir sergi ya da organizasyon takviminiz var mı? Ve Son olarak neler eklemek istersiniz?

Kişisel birçok sergi açma imkânım oldu, yakın zamanda /tam olarak tarih veremesem de/ 2023 yılı içerisinde bir sergi planım daha var. Eyüp'te olmasını planlıyoruz. Takvimi hakkında daha sonra bilgi vermek daha doğru olur. İnşallah yine güzel bir sergiyle sanatseverlerin karşısına çıkmayı planlıyoruz. Sanat, insanı iyileştirir diyebilirim son olarak.

Eklemek istediğim bir şey yok, tekrar teşekkür ediyorum. Bütün sanatseverlere saygılarımı sunuyorum. Ayrıca Turuncu Dergisi'ndeki yazar, editör ve fotoğrafçılara, emek veren her bir isme de sizin vesilenizle saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

ESERLERİ İCRA EDERKEN ÇOK KARMAŞIK DUYGULAR YAŞAYABİLİYORSUNUZ. MALUMUNUZ, İNSANIN BİR HALİ BİR HALİNİ TUTMUYOR. BAZEN SON DERECE HEYECANLI BAZEN SON DERECE DONUK BAZEN GERGİN BAZEN DE ÇOK RAHAT OLABİLİYORSUNUZ. BU HUSUS ÜZERİNDEN MESELEYİ DEĞERLENDİRECEK OLURSAK -EVET, DOĞRUDUR- BU BİR YOLCULUK DİYEBİLİRİZ.

erolgoka
@erolgoka

İnsan merak ediyor değil mi, bazıları egolarını nasıl bu kadar balon gibi şişiriyorlar diye... Çoğunun sebebi, çocukluk çağının karşılanmamış arzu ve özlemlerinde gizli... O yüzden balon patlayınca ağır depresyonlar geliyor...

12:31 - 02 May 23 saatinde · 9.734 Görüntüleme

16 Retweet 152 Beğeni

melike ziyagiler
@melikeziyagiler

Anlatamamak çok kötü, anlaşılmamak daha fazla.

22:19 · 25 Nis 23 saatinde · 5.274 Görüntüleme

Raskolnikov
@Raskolnikovsair

(...) seni bütün sevmeyenler için de seveceğim.

11:53 · 26 Nis 23 saatinde · 1218 Görüntüleme

197 Retweet 9 Alıntılar 2.515 Beğeni

28. Sokak
@28sokak

- kaç yaşındasın?
+ kimin yanındayken?

16:53 - 05 May 22

Sosyal medya

LIKE

Rümeysa Ebrar Çağlar
@rebrarozkan

Suriyeli bir babanın sadece bir kez çocuklarını alıp denize götürdüğü için komşularının ona sinirlenip tüm yardımlarını kestiğini duymuştum. Yardıma muhtaçsan gülmeye, gezmeye hakkının olmadığını düşünen bazıları.

22:29 · 6.08.2020 · Twitter for iPhone

kübra sönmezşık
@kubrasnmzsk

"Yogunluktan ölüyorum" dedi anı.
"Ben de ölmekten yoruluyorum" dedi kelebek.

17:41 · 26 Nis 23 saatinde · 2.426 Görüntüleme

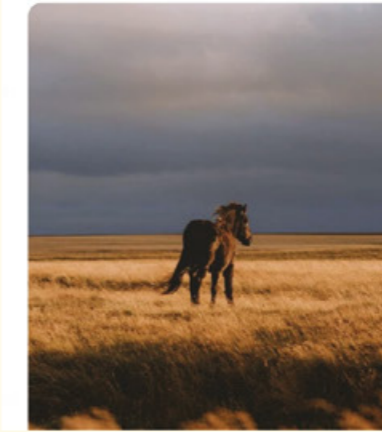
Psikoloji Okuma Sanatı
@uzerineTR

Ne diyordu Halikarnas Balıkcısı: "İyi insanlar kırıldıkları zaman sevmeyi bırakmazlar, göstermeyi bırakırlar."

Sana yasak olan şeyi istemen akılsızlıktır. Sana yüz çevirene senin de yüz çevirmen yerindedir. İnsanların sana kapılarını kapadığını gördüğünde bineğine bin git. Allah sana başka kapı açsın..

İbn Haldun

swna
@swnacl

Bu gece beni 3 saat boşluğa daldıran o ayet
'İnsan hayra dua eder gibi şerre dua eder. Doğrusu insan çok acelecidir'
İsra, 11

23:43 · 04 May 23 saatinde · 2768 Görüntüleme

melike ziyagiler
@melikeziyagiler

Anlatamamak çok kötü, anlaşılmamak daha fazla.

22:19 · 25 Nis 23 saatinde · 5.274 Görüntüleme

SEVİYE
@Seviyex

"Nehre düştüğünde nehir seni öldürmez. Suyun altında kaldığında ölürsün."

-Extraction-

03:28 · 25 Nis 23 saatinde · 6.251 Görüntüleme

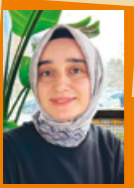
Handan Acar Yıldız
@HandanAcarYildiz

Donmak üzere olan bir insanı kurtardığınızda onu yeniden hızla ısıtırsanız ölür. Uzun süre aç ve susuz kalan insana birden gıda verilemez. Bu hayat için ne önemli bir ipucu. Çoğumuz kendi kendimizi uzun süre sonra birden kavuştumuzla öldürürüz. Ona azar azar ulaştığımız için

'SEN MUTLUYSAN, ÇOCUKLARDA MUTLUDUR' PARADOKSU

Bizim yaşantımızda herhalde sıkıntılı konulardan birisi bu kaygılı bakış açısı ile yaşıyor olmak. Bizler duyarlı toplumuz, ağlayan bir çocuğun göz yaşları aksama kadar kuruyup yanağında kalmaz. Yıkırız, sarar sarmalarız öğrencilerimizi ve evlatlarımızı. Batıların bu anlamda biraz fazla duyarsız olduklarını düşünüyorum.

FATMA BETÜL
AYDIN

Batılı Bilim adamları, bizi neyin mutlu ettiğini ve bunun neden önemli olduğunu daha iyi anlamak için bazı ilginç araştırmalar yapıyorlar. Mutluluk üç ana kaynaktan geldiğini söylüyorlar. Mutluluğun; %50 genlerimizden,

%10 yaşam koşullarından, %40 ise kazanılan iyi alışkanlıklar ve zihinde bunu kontrol edebilmekten kaynaklandığını ifade ediyorlar.

Mutlu olabilmek için bizim elimizde olan yöntemler olduğu şeklinde bir veri elde ettiklerini ifade ediyorlar. Çıkan sonuçların oldukça güzel olduğu, daha mutlu olmak için yapılabilecek birçok şey olduğu anlamına geldiğini vurguluyorlar. Batılı bilim adamlarının görüşü bu yönde. Türk bilim insanlarının yapmış oldukları araştırmalarda ortaya çıkan veriler ise hayli uzun.

Türkiye için mutluluğun belirleyicilerinin analizinin sonuçlarında insanları mutlu eden faktörler arasında; evli olmak, daha iyi gelire sahip olmak, güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması, geçmişinden daha iyi bir konumda olduğunun düşünülmesi, o andaki durumunun gelecekte iyileşeceğinin ya da aynı kalacağını düşünülmesi, bir noktaya kadar eğitim, ülkedeki yargı sisteminin iyi çalıştığı hissedilmesi, dini inanç, genel olarak toplumun refah düzeyinin iyi olması ve geleceğe yönelik umut olduğu bulunmuştur.

Yakın zamanda yaptığım İngiltere seyahatimde çok yakından şahit olduklarımı sizlerle paylaşmak isterim. Batılılar gerçekten refah içinde yaşıyorlar. Çocuklar oldukça mutlu, yetişkinlerde de aynı hali gözlemlemek mümkün. Tebessüm halinin ne kadar içten ve samimi olduğu ayrı bir konu olduğunu düşünüyorum ve burada o konuya girip konuyu dağıtmak istemiyorum. Kendi için

yaşayan bir toplum olduklarını gözlemlemekte oldukça mümkün. Bu da ayrı bir tartışma konusu ancak dikkat çekmek istediğim husus batılılar gerçekten mutlular. Oldukça mutlu görünüyorlar en azından.

Batılıların yapmış oldukları araştırmada büyük bir yüzdeleri genlerde. Bu 'yetişkinler mutluydu, nesilde mutlu oluyor' tezini kuvvetlendirir türden. Yaşam koşulları yüzdeliği %10 da kalmış. Toplum olarak bunun tam tersini düşünüyoruz.

Mutluluklarımızı yaşam koşullarında; ultra lüks ve konfora endeksliyoruz diyebiliriz. Yaşam koşullarımızı güzelleştirmek, iyi hale getirmek mutluluk için bir araç iken sanki en büyük amaç haline geliyor. Bu koşullar olmadığında mutsuz ve agresif oluyoruz. Yaşam koşullarımız iyileştikçe o alanda bulunup, tadını çıkaracağımız zamanın daraldığını fark etmiyoruz.

Oysa bir batılıdan çok daha fazla mutlu olabileceğimizi düşünüyorum.

Nitekim araştırmalar da bunu destekleyecek sonuçlar gösteriyor. Mutlu olabilmek %40'lık bir faktörün kendi elimizde olduğunu söylüyor.

Yaşam koşullarımızın sadece bu dünyaya münhasır kalmadığına inanan bizlerin şu kısacık dünyadan sıyrılıp göklerin ötesine yapılacak bir yolculuğun dünyamızın beklemesi salonunda olduğumuza inanıyoruz. Mutluluğun elden gelen çabayı gösterdikten sonra nasip edilene razı olma tevakkülünü yaşamak bize nedense biraz zor geliyor.

Tüm bunlar bizde bir ahlak haline geliyor ve mutsuzluk hali bizden sonraki nesillere genetik aktarımla mutsuzluk olarak geçiyor. Oysa mutluluk çok daha farklı yerlerde.

Batılı bu işi çözmüş. Hayattan beklentileri çok farklı. Hayatı kendilerini kasmadan yaşıyorlar. Seyahatimde okulları gezdim. Açıkçası beklentim ve bulduğum çok farklı oldu. Okulların fiziki koşulları çok iyi diyemem.

Bir okul gezisinde bana oldukça ilginç gelen bir gözlemimi sizlerle paylaşmak isterim. Öğrenciler için bir etkinlik yapılacak ve çocuklar açık alanda idiler. Sağanak bir yağmur başladı ve arkadaşlarını tabi hızlıca uzaklaşmak istedi. Orada kalıp nasıl aksiyon alacaklarını gözlemlemek istedim. İdare ve öğretmenler ne yapacak diye merak ettim? Öğrenciler yağmurda ıslanarak açık alanda gösteriyi seyretmeye devam ettiler. Bir an kendi okulumuzu düşündüm. Böyle bir olayda aklımızdan geçenler şunlar olacaktır diye "Velilerle ciddi problem yaşarız, çocuklar hasta olur, hemen buradan uzaklaşalım, hava raporuna neden önceden bakmadık, okula gider gitmez kıyafetleri değiştirelim, çocukların tek tek saçlarını kurutalım." Bizim yaşantımızda herhalde sıkıntılı konulardan birisi bu kaygılı bakış açısı ile yaşıyor olmak.

Bizler duyarlı toplumuz, ağlayan bir çocuğun göz yaşları aksama kadar kuruyup yanağında kalmaz. Yıkarız, sarar sarmalarız öğrencilerimizi ve evlatlarımızı. Batılıların bu anlamda biraz fazla duyarlı olduklarını düşünüyorum. Bu işin yok mudur bir ortası dememek için bende kendimi alıkoyamıyorum.

Çok basit bir örnek gibi görünebilir belki size ilk etapta ama inanın bizler hayatı bu kadar ciddiye aldığımız için ve bizim gibi düşünmeyene saygı duymayıp karşımızdakini değiştirme çabamızdan dolayı mutluluk elimizden kayıp gidiyor.

Yazıma çok kıymetli Saadetin ÖKTEN'in mutlu olmak ve hayatı zenginleştirmek için kaleme aldığı şu satırlar ile son vermek istiyorum. Hayatı zenginleştirmek, hayata bir rikkat ve dikkatle, edeple yaklaşmak. Eşya değil, anı ve anı biriktirmek. Yaşadığın anın evladı olmak. Aşk ile anı seyretmek yekpare geniş anın bir parçası olabilmek, uzun şimdide kök salmak... Aslında tüm mesele bu.

Batılı bu işi çözmüş. Hayattan beklentileri çok farklı. Hayatı kendilerini kasmadan yaşıyorlar. Seyahatimde okulları gezdim. **Açıkçası beklentim ve bulduğum çok farklı oldu. Okulların fiziki koşulları çok iyi diyemem.**

Kader Endüstrisi

Müslüman içindeki devrimlerden korkmayandır. Kendiyle hesaplaşan, hatasından dönen, nefsi ile mücadele edendir. Müslüman yaşadıklarının imtihan olduğunu bilendir. İmtihanın sırrı bazen kalmaktır bazen vakit kaybetmeden yola çıkmak.

Anadolu'da kaderin ve kederin motifi aynı ilmekle örülür. Geçen yüzyılda gördüğümüz savaşlardan mı, her derde mutfakta ağlayıp "Kader" diye iç çeken büyüklerimizden midir?

Bilinmez. Mesafeli dururuz kedere. Olanı kabullenir, başka bir dünya mümkün şarkısı radyoda çıkınca sesi kısarız.

Ünlü psikologlardan, kaldırım kenarına oturmuş teyzelere kadar 'eşik değişince kaderin değişmediğine' inanırız. Batılı filmlerdeki yeniden başlama, sistemle mücadele edip kazanma, bir şehre bir yabancı gelmesiyle değişen hikayeler sandığımızda yoktur. Coğrafya kadedir deriz. Üçüncü dünya ülkelerinden insanlar akın akın kendi yaşam öykülerinde devrim yaparken, yakın çevrelerinde büyük değişimler yaşanırken bizim hikayemizin fonunda

ÜMMÜGÜLSÜM
TAT

tatumgulsum@gmail.com

"Gitme, sana muhtacım" vardır. Konfor alanından çıkmadan, duvarlara çarpmadan hayatını, potansiyelini kuşa çevirmiş nice insanlar biliriz. Böyle olunca kader endüstrisi bu topraklarda itibar görüyor. Aile dizimi, nesiller arası aktarım gibi sihirli sözcükler bizi kendisine bağlıyor. Neden? Çünkü kaderi yerine tam oturtmamişiz. Yazıya rıza kısmını çok yanlış anlamışız. Biri çıkıp "Atalarından dolayı hayatında şöyle seçimler yapıyorsun" dediğinde mutlu oluyoruz. Aranılan suçlu bulunuyor. Sıfır risk. Yeniden başlamak yok, sınırları zorlamak yok. "Affettim" deyince iyileşiyor tüm yaralar.

Kaza ve kader imanın en zor bahsi. İnsan hatalar yapıyor, duvara çarpıyor. Kendiyle yüzleşiyor. "Bittim" dediği an Allah "Yettim" diyor. Secdeden ve tövbeden uzak hiç bir af, gerçek anlamda hayatımıza format atmıyor. Allah yeniden başlayanlara lütfuyla yardım ederken kullar yerinden kalkmaya üşeniyor. Kader endüstrisi böyle böyle büyüyor.

Müslüman içindeki devrimlerden korkmayandır. Kendiyle hesaplaşan, hatasından dönen, nefsi ile mücadele edendir. Müslüman yaşadıklarının imtihan olduğunu bilendir. İmtihanın sırrı bazen kalmaktır bazen vakit kaybetmeden yola çıkmak. Kader endüstrisi insanın hakikatle bağını kesiyor. İnananlar şifayı yanlış yerde arıyor. Kaderini sev. Kederini, neşeni, yürüdüğün yolu. Allah sabredenlerle, mücadele edenlerle, yanlış hesap yapmayanlarla, yürümekten korkmayanlarla beraber.

Sabırın ve Sevginin Dişil Rengi “Mor Yıllar”

Sabır insanın cebri hal-lerinde, ikamet ettiği noktadır. İptila gecesi hiç bitmez görünür insanın gözüne... Hele ki yaşanan çevrede, ortamda kurt kanunu geçerliyse. Vicdanının sesini duyamayan insanların, hayatı yaşaymış gibi davrananların, bilinçdışında kurdukları o karanlık mahpus... İşte “kader” insana bu ahval içinde haykırır. Duymak için başka bir kulak, görmek için başka bir göz gerek... Güney Amerika'nın cennet kırsallarında, hayatını geçiren Celie ve Nettie'nin hikayesine bakarken görecelelimiz, idrakimizi kaderin bu derin sularında sabrımızı pekiştirecek pek çok şey gösterecektir. Alice Walker'ın “Mor Yıllar” adlı romanından yine aynı adla uyarlanan, Steven Spielberg tarafından beyaz perdeye taşınan The Color Purple (1985), kadının ve kadınlığın hikâyesini anlatan çarpıcı bir yapımdır. Hikâyenin temelinde yer alan Celie ve Nettie, sevgi dolu, siyah renkli iri gözlerini, ilk kez bu cennet topraklara açmış, birbirini çok seven iki kız kardeşdir. Toprağın bereketi sevgilerine, rengi de ten rengine yansımıştır. İki kardeş gün boyu cennetlerinin

HALİME
TEZCAN TOSUN

her köşesini küçücük adımlarıyla dolaşır, aynı kahkahaları paylaşır, oyun şarkılarıyla, düşsel mor salıncaklara binerler. Bir ayine benzeyen küçük bir sevgi oyunları bile vardır; karşılıklı oturup ellerini birbirine vurarak şarkı söylerler, aralarında hiç bozulmayacak bir yemini sürekli tekrar ederler: **Sen ve ben hiç ayrılmayacağız** **Sen ve ben, bir atıyor kalbimiz** **Ne okyanus ne deniz** **Kız kardeşimi benden ayırabilir...** Baştanbaşa mor renkle bezeli bu topraklar, tam on üç yıl iki kardeşi bağrında büyütür, öksüzlüğün getirdiği kaybediş hissiyatına dirençle her ikisine de analık eder. On dördüncü yıla geldiklerinde çocukluğun yurdunda son koşularını yaparlar; güzden önce son yeşilin filizlendiği tepelere tırmanırlar, yüzlerini rüzgâra dönerek yaşamlarının geri kalanını sırtlayabilmek için güç ve cesaret arzusuyla birbirlerinin ve hayatın elinden tutarlar. İkisinin de hafızasından asla kazanmayacaktır o rüzgârlı tepedeki an: Saçlarındaki kurdeleleri neşeyle

uçuşan güzel Nettie ve çocuksu bir merakla bakışlarını gökyüzüne dikmiş, uzun elbisesinin etekleri dalgalanırken kocaman karnını taşımaya çalışan Celie. Bazı hayatlarda sevincin ve neşenin ömrü kış, hüznün ömrü yaz vakti miktarınca hüküm sürer. Böylesi bir kaderi paylaşan iki kardeşin o güzel neşe vakitleri bir anda biter; yerini babaları olarak görünen zalim ve gülümsemesini yitirmiş ömür gardıyanı sahneye çıkar, güneş aniden ışığını azaltır. On dördüncü yılda cennetteki çocukluk tamamına ermiş, yerini adına yaşam denen o ıstırap dolu vakitlere bırakmıştır. Bu başlangıç Celie'nin günlüğünde dile gelir: “Sevgili Tanrım, on dört yaşındayım. Hep iyi bir kız oldum. Belki bana bir işaret gönderebilirsin. Başıma gelenleri anlamama yardım et. Bir gün babam yanıma gelip ‘Annenin yapmadığını sen yapacaksın,’ dedi...” Yaşamını borçlu olduğu insan tarafından, çocukluğuyla beraber Celie'nin varlığı, sarsıcı bir hakikatle elinden alınmıştır. Bir kadına hediye edilen, ancak bir kadının deneyimleyebileceği annelik duygusunu Celie'nin ufacık bedenine yıkmıştır.

Anne olmak bu yaşam formunda kadının kendi bedeni üzerinden yaşadığı en rahmani süreçtir. Oysa Celie, anneliğe adım attığı gün hem kadınlığını yitirir hem de iki yavrusunu, Adam ve Olivia'yı. **Özel ve mucize olan bu hali, "anne olmayı" yalnızca dokuz ay bebeklerini taşıyarak tadabilmiştir.**

İnsan, cinsiyet ayrımı olmaksızın aynı temel hak ve özgürlüklerin muhatabıyken, yaradılış olarak doğurganlık bir kadını erkekten ayıran yegâne özelliktir. Anne olmak bu yaşam formunda kadının kendi bedeni üzerinden yaşadığı en rahmani süreçtir. Oysa Celie, anneliğe adım attığı gün hem kadınlığını yitirir hem de iki yavrusunu, Adam ve Olivia'yı. Özel ve mucize olan bu hali, "anne olmayı" yalnızca dokuz ay bebeklerini taşıyarak tadabilmiştir. Bebekleri bedeninden ayrıldığı an, şefkatle sardığı kollarından zorla kopararak hayatından da derhal uzaklaştırılır. Üstelik bu insanlık dışı muamelenin faili, tanıdığı ilk erkek olan babasıdır; gözünü bile kırpmadan, soğuşu donduracak bir katılıkta.

Sevgili Tanrım, küçük kızımı gördüm. Biliyorum, oydu. Tıpkı bana ve babama benziyordu... Gözleri tıpkı benim gözlerim, her şeye benim baktığım gibi bakıyor.

Varlığını sorgulayacak hali bile kalmayan Celie'nin çocukluğuna son verilmiş, anneliği yarım bırakılmış, bebekleri ellerinden alınmıştır. Peki, Celie'nin kimliğine dair geriye ne kalmıştır? İnsanlığı, belki, diyecek oluyorum; ancak ikinci çocuğu Olivia'yı dünyaya getirmesinin hemen ardından babası, Celie'yi, aslında Nettie'ye talip olarak gelen Albert adında bir adamla evlendirir. Ve bu evlilikte Celie, insanlığını da yitirir. Albert,

evine getirdiği ilk günden itibaren Celie'yi durmadan aşağılar, azarlar ve ona fiziki ve psikolojik şiddeti uygulamaktan geri durmaz. Karı koca ilişkisi, aile birliği, bir kenara. Celie, sadece varlığıyla bile tüm gün evin sınırları içinde dolanan bir suçtur. Aldığı her nefes, kendini "istenmeyen" bu dünyaya fazla gelen bir varlık olarak hissetmesi için sebeptir. Her şeye rağmen, günün birinde kardeşi Nettie'nin çıkıp gelmesiyle, Celie bir nebze olsun teselli bulur. Babalarının kötü muamelelerine daha fazla tahammül edemeyen Nettie, biricik dayanağı olan ablasının yanına sığınmıştır. Ancak bu mutluluk da uzun soluklu değildir. Nettie, ona sahip olmaya çalışan Albert'a karşı koyunca kendini bir anda ve acımasızca kapı önünde bulur. İki kardeş, bir kez daha hayatlarına ket vuran erkek gücü tarafından birbirlerinden koparılmıştır.

Sevgili Tanrım, Harpo, Sofia adında bir kıza âşık oldu. Ve kızın karnı burnunda! Efendi, kızı görmek istedi. Yolda gelirlerken gördüm onları. Savaşa gider gibi yürüyorlardı. Ve yaraların artık çaresizce kabuk bağladığı, yaşamına karşı ellerini kaldırdığı bir anda Sofia gelir! Albert'ın, eski eşinden olan oğlu Harpo, bu alabilirdiğine güçlü, bir o kadar da inatçı, tuttuğunu koparan, yutan, hayret içinde bırakan genç kadına gönlünü kaptırmıştır.

Onu eve, babasıyla tanıştırmak üzere, izin almak için getirir. Tıpkı Celie'nin gözlemlediği gibi, Sofia'nın güçlü ve inatçı kişiliğinden doğan bir havayla savaşa gider gibi gelen çift, Albert tarafından kabul görmez. Ancak Sofia, çoktan vermiş olduğu bir karar hususunda Albert'ın hükmüne boyun eğecek biri değildir. Nitekim bir sonraki sahnede çift, kilisede evlilik yeminini eder ve böylece Sofia, dik duruşunu herkese sergilemiş olur. Ne var ki evliliklerinin henüz başlarında bu baskın kişilik, Harpo'nun egemenlik sınırlarını iyice zorlayınca Harpo, çaresizlik içinde Sofia'yla nasıl başa çıkacağını Celie'ye danışır. Aldığı cevap, ideolojinin, erkek egemen toplumda yine erkeğin oluşturduğu, sözde "geleneksel" kabullerin ve dayatılıp maruz bırakılan muamelelerin kadın tarafından nasıl içselleştirildiğinin, bu öğrenilmiş çaresizliğin can yakan yüzüdür. Korkulu, çekingen, titrek bir sesle dile getirdiği sözcükler, Celie'ye bile korkunç gelir: "Döv onu."

Ve Sofia Harpo'yu dövdü. Sonra Harpo, Sofia'yı. Ve Sofia Harpo'yu daha fazla dövdü. Bu dövüşmeler arasında çocuklar doğuyordu. Sonunda Sofia, artık bir gün dayanamadı. Nihayet savaş sona erer. Sofia'nın evi terk etmesi, erkeğin aldığı ilk yenilgi olur. Fakat bu, gerçekten bir yenilgi midir, bakalım. Harpo ve Albert bu durumu kabullenmeye çalışırken, karşımıza yeni bir güçlü kadın karakter örneği çıkar: şefkatli cazibesıyla etrafındaki herkesi etkisi altına alan güzel, zarif ve neşeli. Peder olan babasına kendisini kabullendiremeyen Shug başı buyruk yapısıyla devrin kadınlar üzerine yıkılan baskıya baş kaldıran bir yapıda kadındır. Tavernalarda şarkı söyleyerek geçimini sağlayan Shug, kasabadaki diğer pek çok erkek gibi Albert'ın da hayallerini süsleyen kadındır. Sofia, azmi ve kararlılığıyla gücünü ortaya koyarken daha çok fiziksel özellikleriyle öne çıkan bu karakter, erkeğin zaaflarından yararlanarak onunkinden daha zayıf ve hassas olan bedeninin cazibesıyla kadının, erkek gücünü nasıl kolayca kontrol altına alabildiğinin temsilidir. Shug'un hâl ve tavırlarına baktığımız-

da edindiğimiz izlenim, kurgunun da bizi yönlendirdiği biçimde gelişir: Shug, bedeninin farkındadır; Celie'nin aksine, bedenine sahip olunmamış, görünürde bizzat kendisi, bedeni- ne sahip olmuştur. Kendilerinden kaçan bu iki kadın biri baş eğerken diğeri bu karmaşaya diklense de kayboluştur. Ne var ki yüzeydeki bu durumun altında, aslında tam tersi bir güç dengesi yer almaktadır. Shug'un, egemen erkek gücüne karşı böyle bir meziyetle direnmesi, yani bedenini karşı bir güç unsuru olarak kullanılması, onun içsel, potansiyel ve doğal bir güç olmadığının, erkek bakış açısı nedeniyle ortaya çıkarılan mecburi bir silah olduğunun göstergesidir. Yani kadın, erkeğin onu algılayış biçimine göre şekil alıp yine erkek tarafından metalaştırılan bedenini, erkeğe karşı bir güç olarak kullanmak zorunda bırakılmıştır. Shug, kadınlığını kendisi için değil, erkek için, erkeğe direnmek ve onu kullanabilmek için yaşatır. Bu anlamda Shug'un bedenine de ideoloji ve toplumsal normlarla -bir bakıma yine erkek- tarafından sahip olunmuştur.

"(Sofia) Hayatım boyunca savaşmak zorunda kaldım. Babamla, amcalarımla savaştım. Erkek kardeşimle savaştım. ... Kendi evimde savaşmak zorunda kalacağım aklıma gelmemişti ama."

Bu noktada Sofia'ya dönecek olursak, onun da benzer şekilde erkeğe karşı insanî bir uzlaşmayla değil, bu kez onun konuştuğu dille, şiddet ve yüksek sesle mücadele verdiğine dikkat edelim. Burada da iletişim kanalının belirleyicisi yine egemen erkek gücüdür. Erkeğin yarattığı bu dünyada kadının dili, kadının kelimeleri geçerli değildir; savaşlar bile yalnızca erkeğin kurguladığı dilde ve yöntemlerle gerçekleşir. Kazanabilmek için, öncelikle erkeğin kabulünün olduğu, onun gücünün hükümlerine boyun eğmek gerekir. Bu durumda da son sözü kimin söylediğinin bir önemi kalmaz, çünkü baştan sona her söz, zaten erkeğin dilinde söylenmiştir. Bir savaşta üstünlüğün elde edilebilmesi için karşı tarafın silahına muhtaç ve mecbur olunduktan sonra kazanılan zafer olabilir mi?

Sofia, azmi ve kararlılığıyla gücünü ortaya koyarken daha çok fiziksel özellikleriyle öne çıkan bu karakter, erkeğin zaaflarından yararlanarak onunkinden daha zayıf ve hassas olan bedeninin cazibesıyla kadının, erkek gücünü nasıl kolayca kontrol altına alabildiğinin temsilidir.

Unutmamak gerekir ki biyolojik temellerden ileri gelen bu doğal kutuplaşma, ideolojik cinsiyetçi ayrımlardan çok daha farklı, "pozitif kutuplaşma" diyebileceğimiz bir konumdadır. **Bu kimlik duyumsamasını bir kadın üzerinden yaşaması acı bir deneyimdir bir paradokstur.**

Shug'un gelmesiyle birlikte bir anda değişen yalnızca Albert değil, aynı zamanda ona içten içe gizli bir hayranlık beslemeye başlayan Celie'dir. Baş başa kaldıkları bir vakitte Shug, Celie'ye en güzel elbiselerinden parlak ve kırmızı bir tanesini verir. Celie'yi giydirir, boyar, süsler. Hazırlık aşamasından sonra ayna karşısına geçen Celie, hayatında ilk defa kadınlığının yüzüyle tanışır. Gör- düğü, tamamen kendine ait bir beden, içinde yalnızca kendi yansıması olan iri, kahverengi gözler ve daha önce tadını hiç bilmediği, gizli bir tür heyecandır. Shug, Celie'ye şefkatle dokunur; adeta Celie'nin varlığını okşar. Celie ilkin çekinir, ürperir, ne yapacağını bilemez. Ama sonra yüzünde bir gülümsemenin kıvılcımı çıkar; gittikçe büyür, büyür, sıcaklığında kadınlığının tüm çilesini eritecek kadar kocaman olur. kadın olduğunu farketme bunu duyumsama. Bedenine bunu öğretme. Bir erkeğin vücuduyla tanıştığı gün yahut anneliğe adım attığı vakit keşfetmesi gerekirken Celie, bir bakıma ilk defa kadın olarak doğduğunu anlamıştır. Üstelik bunu ona hissettiren de yine bir kadındır. Bu noktada, her şey zıddıyla var olur düşüncesiyle durumu tekrar ele aldığımızda insanın, bir cinsle olan farkını duyumsadıkça karşı cinsi bir kimlik olarak benimseme eğilimi göstermesi- ni bekleriz. Yani erkek, kendinde farklı

olan unsurlarla –maddi ve manevi- ka- dına bütünleyici, kuşatıcı bir yaklaşım sergilediğinde karşısındaki kişi, kadın olduğunu hisseder. Keza kadın da erkekte bulunmayan meziyetlerini, onu tamamlamak için kullandığında erkek, cinsiyetini en yoğun hâliyle deneyimleyecektir. Ancak unutmamak gerekir ki biyolojik temellerden ileri gelen bu doğal kutuplaşma, ideolojik cinsiyetçi ayrımlardan çok daha farklı, "pozitif kutuplaşma" diyebileceğimiz bir konumdadır. Bu kimlik duyumsama- sını bir kadın üzerinden yaşaması acı bir deneyimdir bir paradokstur. Kendi ifadeleriyle onu bu dünyada seven tek kişi de yalnızca biricik kız kardeşidir. Ve Celie, ilk doğumunu da aslında Shug'la beraber kadınlığını baştan yaratarak gerçekleştirmiştir. İşte böylesi geniş bir pencereden baktığımızda Walker'ın bizi getirdiği nokta, kelimenin tam anlamıyla nefes kesicidir: Kadın, kendi başına kadınlığı doğurmuştur. Varlık sorunu, heba olma, insanın hakikat ile arasına engeller koyar. Varlığı keşfetme- miz gerekirken paranoyaklaşır.

"Siyahsın, fakirsın, çirkinsin, yalnızca bir kadınsın. Hiçbir şeysin!" Tüm bunların üzerine Celie'nin arka- sından Albert'in sarf ettiği bu sözler, havada kaybolup silinir. "Siyahım, fakirim, çirkinim", der Celie, "ama işte buradayım!"

Bunlar Albert'a son sözleri olur ve Shug'un arabasına atlayıp, esaret zincirini kırarak Albert'ın evindeki yaşantısından kendini özgürleştirir. Bunu Amerika'nın simgesi olan Özgürlük Heykeli'ndeki meşaleyi tutan elini kaldırarak yapar Celie. Oldu olası bir suç olarak hissettirilen varlığı, şimdi mucizevi şekilde, kendini yeniden keşfetme zamanı gelmiştir. Ona biçilen tüm sıfatlardan arınarak, yalnız ve özgür bir kadındır artık.

Bu noktaya kadar işlenen temaların, suç, istismar, şiddet, ırkçılık gibi konuların, mümkün olduğunca en uç örnekleriyle verildiğini görürüz. Her şeyden önce başkarakterler zencidir. Filmin sonlarına doğru beyazların onlara karşı verdiği tepki, gündelik yaşantılarında zencilerle karşılaştıklarında birdenbire gözlerine yansıyan korku, aralarında ortaya çıkan efendi- köle diyalektiği, bu koyu tenleri daha da koyulaştırır. Kadın-erkek arasındaki güç dengesi de en uç örneklerle oluşturulmuştur; erkek alabildiğine dominant, eziyet eden, kadın da bir o kadar sessiz, kabullenen, razı olması gerekendir. Bu durum sevgi söz konusu olduğunda değişir. Ayrılıklar en uzak mesafede, çok uzun vakitlerde gerçekleşir. Anne-çocuk, kardeş ilişkilerinde olduğu gibi canın bir parçasının koptuğu, oldukça trajik ve olağanüstü durumlar üzerinden seyirciye verilir. Bu yönüyle film, sosyal, siyasal hadlerin uçlarında kurulmuş, karşıtlıklar üzerine bina edilmiştir. Kullanılan örneklerin böylesi zıt kutuplarda olması, dramatik çatışmayı güçlendirmiş, ulaşması istenen mesajın ve izleyici üzerinde bırakılmak istenen etkinin düşünsel boyutunu artırmada en sık başvurulan yöntemlerdendir. Nitekim Mor Yıllar filminde hiç kuşkusuz, bu hedefin başarıya ulaşmıştır diyebiliriz.

Filmin sonuna geldiğimizde Celie, ayrıldıkları günden beridir Nettie'nin umutla, sevgiyle, heyecanla kaleme aldığı ve

Albert'in yıllarca ondan sakladığı kendine ait mektupları bulur. Biricik kız kardeşi hayattadır; tıpkı birbirinden koparıldıkları gün, birbirlerine söz verdiği gibi, onları ancak ölüm ayırabilecektir. Böylece ömrünün geri kalan kısmını, kız kardeşine ulaşma çabasıyla geçirir Celie. "Sabır dolu" bir bekleyişin ardından yıllar sonra çabaları sonuç verir ve kardeşiyle mektup yoluyla yeniden iletişim kurmayı başarır. Nihayet bir gün, evinin önünde bir araba gelir, canından çok sevdiği Nettie'si gelmiştir. Kendisiyle birlikte insanlığı, karşılıksız sevgisini ve Celie'ye ait olan anneliğini de getirmiştir, Adam'ı ve Olivia'yı. İki kardeşin kavuşma ânı, yıllar önce tepedeki unutulmaz fotoğraflarını yeniden yaşatır. Cennet topraklarındadırlar, Tepedeki esintiden elbiseleri uçuşur; eski günlerdeki gibi ellerini birbirlerine vururken söyledikleri tekerlemeyi, gün batımının kızılığında, kadın oluşun rengine boyanmış mor çiçeklerin içine karıştır: Ne okyanus ne deniz/ kız kardeşimi benden ayırabilir...

Spielberg'ün "Mor Yıllar" adlı biyografik filmin bize anlattığı daha çok şey var elbette. Ama sabrın zaferi olarak anlamlandırabileceğimiz bu filmde, katı ırkçılık, kadının toplumdaki yeri ciddi bir şekilde sorgulanmıştır. Hayatı sevginin bilgeliğinde bulan insanların en temel özelliğinin ise korkusuzluk olduğunu anlıyoruz. Cesaretle karşı koyabilmek için ilk önce sevmemiz ve korkudan uzaklaşmamız gerektiğini bir kez daha idrak ediyoruz. Temiz ve saf gönüllerin birliği belki de o kadar acıyı katlanılabilir kılmıştır. Romalı Afrikalı filozof Aziz Augustine "Sev, ama neyi sevdiğine dikkat et," yazıyor 4. yüzyıl sona ererken. Gerçekten de bizi bir anlamda neleri sevdiğimiz belirliyor. Bilinçsiz özelemler, kıvrınmalar ve bilinçli arzular arasında sevdiğimiz şeyi dönüştürürken biz de sevdiğimiz şeye dönüşüyoruz.

Spielberg'ün "Mor Yıllar" adlı biyografik filmin bize anlattığı daha çok şey var elbette. Ama sabrın zaferi olarak anlamlandırabileceğimiz bu filmde, katı ırkçılık, kadının toplumdaki yeri ciddi bir şekilde sorgulanmıştır. **Hayatı sevginin bilgeliğinde bulan insanların en temel özelliğinin ise korkusuzluk olduğunu anlıyoruz.**

SATILIK Melek TÜYÜ

ZELİHA
TAMER
UÇAR

tamerucarzeliha@gmail.com

Edebiyat tarihimizde çok iyi öykücülerimiz var; yeni öykücülerimizin de ustaların izinden gittiğini görmek Türk edebiyatı adına umut verici.

Hakan Sarıpolat Cıs adlı ilk öykü kitabıyla dikkatleri üzerine çeken edebiyatımızda yeni bir soluk. Okuyucu Sarıpolat'la ilk öykü kitabı olan Cıs'tan önce Varlık, Notos, Patika, Lacivert, Hece Öykü, Öykü Gazetesi, Altı Yedi, KE, Trendeki Yabancı gibi dergilerde yayınlanan öykü ve tahlil yazılarıyla tanıştı.

Kayseri'de doğan, Kaş'ta büyüyen Sarıpolat, Anadolu Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği mezunu. Yazar, 2019 yılında Satılık Melek Tüyü adlı öyküsüyle Giovanni Scognamillo adına verilen GIO Öykü Başarı Ödülü'nü aldı. 2020 yılında, kitabına adını veren, Cıs öyküsüyle

Alt Kitap Öykü Seçkisine girdi.

Sarıpolat'ın kalemiyle, İthaki Yayınları tarafından 2021 yılı Şubat ayında yayımlanan, Cıs adlı öykü kitabındaki öyküleriyle tanıştım. Sarıpolat'ı tanıtmak istememe neden olan öykü yazarın ödüllü öyküsü olan Satılık Melek Tüyü oldu. Kısa bir metin olmasına rağmen içinde yaşadığımız dünya düzenini tartışmaya açan önemli bir öykü olduğu düşüncesindeyim. Hakan Sarıpolat, dünyaca ünlü yazar Gabriel Garcia Marquez ve onun büyülü gerçekçi öykülerinden feyz alan bir yazar. Bu hayranlığını Satılık Melek Tüyü öyküsünü Marquez'e ithaf ederek göstermiş. Sarıpolat bu öyküde öldükten sonra melekleşmiş bir anneanne, baba, anne, oğuldan oluşan bir ailenin hikâyesi üzerinden sorgulamalar yaptırıyor okuyucuya.

Öyküde anneanneninin melekleştiği eve çağırılan imamın onaylamasıyla kulaktan kulağa bütün mahalleye yayılıyor. **Bu olağanüstü durumu duyanlar eve akın etmeye başlayınca iş çığırından çıkıyor.**

Öykü büyülü gerçekçi ve ironik. Sıradan ile olağanüstünün yan yana gelmesi, doğaüstü olanın olağanmış gibi sunulması ve karşılanması büyülü gerçekçi metinlerin en önemli özelliğidir. Satılık Melek Tüyü öyküsünde de anneanne karakterinin öldükten sonra melekleşmesinin öyküde doğal karşılandığını görüyoruz. ".../ Demek sonunda ölmüştü anneannem. Kanepeye bakınca ölü bir anneanneyle değil intikam tanrıçası Nemesis'le karşılaştım. Geniş, beyaz kanatları iki heyula gibi havada asılıydı. Rüya mıydım? Kendimi çimdikledikçe canım acıdı. Rüya mıydım değilim ve anneannem buz mavisini gözleriyle şaşkın şaşkın etrafı izliyordu işte. Yanakları al al olmuş, canlanmıştı sanki. Yüzündeki gülücük hiç solmuyordu. Peki bu gözler onun muydu? Daha önce hiç dikkatle bakmamıştım ama bunların onun gözleri olmadığına yemin edebilirdim." Yazar içinde bulunduğumuz dünyanın çarpıklaşmış düzenini büyülü gerçekçi bir öykü üzerinden okuyucuya fark ettiriyor.

Öykü günümüzün resmini çiziyor gibi görünse de işin içine mitolojik bir kahraman olan Nemesis'in adı da karışınca anlıyoruz ki yazar bize aç gözlülük, hırs, utanmazlık, üçkâğıtçılık gibi kötülüklerin insanın var olduğu günden bugüne süregeldiğini işaret ediyor. Yani insan dün de bugün de hırslarının kölesiydi demek istiyor. Öyküde anneanneninin melekleştiği eve çağırılan imamın onaylamasıyla kulaktan kulağa bütün mahalleye yayılıyor. Bu olağanüstü durumu duyanlar eve akın etmeye başlayınca iş çığırından çıkıyor. Anneanneyi görenler ruhani bir varlık olduğunu düşünerek onun hikmetinden yararlanmak için evin etrafında kuyruk oluşturmaya başlıyorlar. Melekleşmiş kadının fotoğrafını çekmesi aile tarafından engellenen bir adamın, kendisi için anneannesinin bir fotoğraf karesini getirmesi karşılığında çocuğa para teklif etmesiyle şimdi ne olacak duygusu sarıyor okuru. "Kalabalığın arasından tanımadığım bir adam yanıma

yaşattı. Kulağıma, "Benim için fotoğraf çekersen bu onluk senindir evlat," diye fısıldadı. Cebinden çıkardığı parayı uzattı. Ne yapacağımı şaşırtdım. Kızardığımı hissettim. Avuçlarım terledi. Yutkundum. Elim kendiliğinden paraya uzandı. Gıcır gıcır onluğu ânında cebe indirdim." ".../ Köşeye çekildim. Perdenin arkasına saklanıp, kimse görmeden, anneannemin fotoğrafını çektim. Kalbim ağzımda atıyordu. Adama fotoğraf makinesini verirken ellerim titriyordu. Adam sevinçle aldı makineyi. "Aferin evlat," deyip bir onluk daha soktu cebime. Sonra hızlıca evden çıktı. Elimi cebime soktum. Paranın sıcaklığı parmak uçlarımdan süzülüp bütün bedenime yayıldı. Daha önce hiç tatmadığım bir duyguydu bu."

Bu satırlardan on bir on iki yaşlarındaki bir erkek çocuğun ilk kez para için ailesinin bir özelini dışarıya yaydığını okuyoruz. Bundan sonra melek kadının adı bütün ülkede duyuluyor. Zamanla ondan medet bekleyen kalabalık öyle artıyor ki apartmanın karşısındaki parkı mesken tutuyorlar. Çadırlar kuruluyor, simitçisi, lokma tatlıcısı, pamuk şekercisi melek kadını görmek için gelenlerden geçimlerini sağlamaya başlıyor. Ana haber bültenlerinde melek kadın haber olduktan sonra reklamlarda kanat takmış teyzeler ellerindeki ürünü tanıtıyor, şarkıcılar onun için bestelenen şarkıları söylüyor. Para karşılığında röportaj teklifleri yapıyor. Aile bu tekliflerin hepsini anneanneye saygılarından reddetse de evin ergen oğlu paranın sıcaklığına yenilerek bakkalın çırağının melek tüylerini dışarıda anneanneden medet umarak bekleyenlere satma fikrinin cazibesine kapılıyor. Çocuğu olmayan çiftler, ev-

lenmek isteyen genç kızlar, dermansız hastalar kapış kapış satın alıyorlar melek tüylerini. Aslında burada yazar söz konusu kutsal bir varlık, dini bir figür olduğunda toplumun sorgulamadan her şeyi kabul edivermesi gerçekliğiyle yüzleştiriyor bizi. Günümüzde de manevi duygularımız istismar edilerek ne çok manipülasyonlara uğratıldığımız, kandırıldığımız, sömürüldüğümüz hatırlanırsa yazarın çok önemli toplumsal bir gerçeği iyi kurgulanmış bir öykü aracılığıyla bize hatırlattığını söylemeliyim. Satılık Melek Tüyü kısa bir öykü olmasına rağmen çok katmanlı bir öykü; ön yargıların, cehaletin, para hırsının, aç gözlülüğün, üçkâğıtçılığın, manevi değerlerin istismarının, insanı nerelere götürebileceğini çok güzel yansıtmış. Düzenin öğrettikleri ve dayattıklarını yeniden sorgulamak açısından güzel bir başlangıç olabilir.

Satılık Melek Tüyü kısa bir öykü olmasına rağmen çok katmanlı bir öykü; ön yargıların, cehaletin, para hırsının, aç gözlülüğün, üçkâğıtçılığın, manevi değerlerin istismarının, insanı nerelere götürebileceğini çok güzel yansıtmış.

TEK BAŞINA DEV KADRO

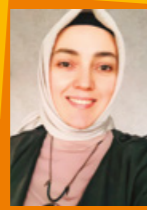
Ebeynlik ister anne olun, ister baba olun, ister çocuğunuz olsun ya da olmasın, kutsal ve emek isteyen bir yolculuktur. Zaman zaman yorgunluktan uyuymadığınız geceler, yemek yesin diye çocuğunuzun peşinden koştuğunuz zamanlar, ne kadar severseniz sevin sevginizin ona yetemeyecek olma korkusu, aman bir yerine bir şey olursa diye yüreğinizin ağzınıza geldiği anlar, iyi mevkilere gelsin diye çabaladığınız onca vakitler, paylaştığınız kahkahalar üzüntüler ve daha nicesi.

Henüz Dünyaya gözlerimi açmadan duydum sesini... En derilerimde hissettim kokunu..

Sıcacık teninde uyandıgım her sabah, her düştüğümde ayağa senle kalktım. Koşulsuz, sorgusuz sualsiz güvenini omzumda her zaman bir elini yüreğimde hissettim anne. Uzaklarda yalnızken bile sığındığım liman oldun.

Geceleri canı acıyan, çaresiz hisseden, hiçbir şey yapamayacağını düşünen, başını yastığa bastırıp gizlice ağlayan; fakat sabah oldu mu hiçbir şey olmamış gibi ayağa kalkan, her şeyin üstesinden gelen, güçlü duran, minik bir kalbin peşinde dur durak bilmeden koşan... İşte o kadınlara tek başına dev bir kadro olan annelere gelsin bu yazı!

Ebeynlik ister anne olun, ister baba olun, ister çocuğunuz olsun ya da olmasın, kutsal ve emek isteyen bir yolculuktur. Zaman zaman yorgunluktan

ASUMAN
ÇELİK

uyuyamadığınız geceler, yemek yesin diye çocuğunuzun peşinden koştuğunuz zamanlar, ne kadar severseniz sevin sevginizin ona yetemeyecek olma korkusu, aman bir yerine bir şey olursa diye yüreğinizin ağzınıza geldiği anlar, iyi mevkilere gelsin diye çabaladığınız onca vakitler, paylaştığınız kahkahalar üzüntüler ve daha nicesi. Bazı koşullarda anne ve baba olarak bu duyguları birlikte paylaşıyor olanlar olsa da çocuklarını yalnız büyütme zorunda kalmış veya kendi isteği ile büyüten anne veya babalarımız da var. Bu yazımda çocuklarını doğurduktan hemen sonra veya hayatlarının bir bölümünden sonra eşlerinin kayıplarından, boşanmalardan vb. Durumlardan ötürü çocuklarını, tek başına

büyütmek durumunda kalmış annelerimize değineceğim.

Ebeyn olmak, hayatın zorlu ama bir yandan da en tatlı geçişlerinden biri. Bir kişinin hayatta kalması ve başkalarına bağımlı olan bir canlının büyümesi için tam sorumluluk üstlenmesini gerektiren bir geçiştir. Bu durum, annelerin bazı durumlarda kendilerini çok fazla baskı altında ve hayatlarında önemli yaşam değişiklikleri yapmasına yol açabiliyor. Özellikle anneliğe geçiş, hem biyolojik açıdan zorluklar, hem de hayat standartları ile doludur. Kadınlar bebeği taşımanın, doğurmanın ve önemli hormonal durumlarla baş ederken fiziksel yorgunluk ve zihinsel stres yaşayabilirler. Eğer anne doğumdan sonra emziriyorsa sütünün çocuğuna yetip yetmeyeceği konusunda da büyük bir endişeye kapılabilir ve tedirgin olabilir. Bunlara ek, yalnız veya solo (single mothers) olarak adlandırılan anneler, çocuğuma yetebilecek miyim?

Yalnız anneler çoğu zaman, çocuklarının sorumluluklarını üzerlerine almışlardır. Kendilerine bir şey olma korkusu ile rahatsızlanmak dahi istemezler. Kendileri için yaptığı, ayırdığı zamanı lüks olarak görür çocukları ile hemen ilgilenmek isterler. **Bir avantaj olarak da kriz problemlerine hızlı bir şekilde çözüm üretme kabiliyetine de sahiptirler.**

Babasının eksikliğini hissediyor mu? Düşünceleri ile de kendilerini stres altında hissediyor olabilirler. Bilhassa kadınların üzerinde hissettiği toplumsal baskılar da durumu daha da içinden çıkılmaz hallere sokabiliyor. Türkiye’de yapılan bir çalışmada yalnız annelerin yaşadığı streslerin kaynakları saptanmıştır. Bu stres kaynakları başlıca, maddi sorunlar, rollerin aşırı yüklenmesi, babanın görevlerine katılmamasının eksikliğinden kaynaklanan sorunlar, kültürel ve dulluğa yönelik tutumlar ve son olarak etkili ebeveynlik tarzına ilişkin endişelerin en sık karşılaşılan stres kaynakları olduğunu ortaya koymuştur.

Tüm bunlarla birlikte, eminim hepimizin çevresinde özgüvenli, çocuğunu büyük bir emek ile büyütmiş yalnız anneler var. Hatta, yaşadıkları durumlardan anneliğin pekâlâ tek başına da yapılabileceğinin bir kanıtı olarak gösterebileceğimiz birçok insan.

Peki yalnız annelerimiz ne gibi zorluklarla başa çıkıyor.

Yalnız anneler çoğu zaman, çocuklarının sorumluluklarını üzerlerine almışlardır. Kendilerine bir şey olma korkusu ile

rahatsızlanmak dahi istemezler. Kendileri için yaptığı, ayırdığı zamanı lüks olarak görür çocukları ile hemen ilgilenmek isterler. Bir avantaj olarak da kriz problemlerine hızlı bir şekilde çözüm üretme kabiliyetine de sahiptirler. Eğer yalnız anne olmak kişinin kendi seçimi ise durumu kabullenme olaylara uyum sağlama daha çok hızlanabilir ama ani eş kaybı yaşamış veya boşanmayı henüz kabullenememiş annelerde, kabullenme zamanla olur. Başlarda kendilerini her ne kadar kaygılı ve yalnız hissetseler de yaşanan acı zamanla kendini özgüvenli olmaya güçlü durmaya doğru çeker. Gün geçtikçe ayakta durabildiklerini fark ederler. Hayata karşı, çocuklarını için ayakta kalmalıyım anlayışı ile yaşamlarına devam ederler.

Unutmayalım, annelik sadece çocuk doğurmak ile sınırlı değildir.

Kimimiz anneliği işinde gücünde, yalnızlığında, müziğinde, kitaplarında, kimimiz ise kocaman bitki dolu bir bahçede tadarken, kimimiz hayatımıza eşlik eden koşulsuz sevgisi ile hayvan dostunda veya tanımadığımız bir çocuğun ufak gülümsemesinde bulabiliriz.

Dünyamızı neşe ve sevgisi ile güneş gibi aydınlatan, çocuklarını bir şekilde yalnız büyütme zorunda kalan güçlü kadınlar ayakta bir alkışı hak ediyorlar..

Bir çocuğu babasız, tek başına büyütme her kadının harcı değildir. Hele bir de anlamsız sözlerle, önyargılarla karşı karşıya kalmış durum hiç kolay değil.

Çeşitli nedenlerden dolayı çocuğunu yalnız başına yetiştirmek zorunda kalan anne, Bir yanda çocuğun sorumluluğunu yalnız başına üstlenmek, diğer yandan mesleki kariyerine devam edip para kazanmak kolay değil. Anneler olmasa bu hayatta olamazdık. Ama sadece doğurmuyor, çocukların yüzde 86’sına da anneleri bakıyor. Hiçbirimiz annemizin hakkını ödeyemeyiz. Her anne kutsal ve çocuğunu bir başına büyüten anneler bence bu evrende en güçlü olanlar...

Çocuklarının tüm sorumluluğunu omuzlarına alan kadınlar ne gibi zorluklarla karşılaşır önce bir ona bakalım. Bu anneler çocuklarına karşı her daim güçlü durmak zorundaymış gibi hisseder, kendini hiç bırakmamak gerektiğine inanırlar. Sırf bir şey olur da çocuğu tek kalırsa diye kendilerine iyi bakarlar. Problem çözmeye, kriz yönetme yetenekleri de fazladır. Ne de olsa iki kişinin yapabileceğini bir başına yapacak kadar güçlü ve cesaretlidirler! Dışarıdan çok sert göründüklerine bakmayın birçoğunun içi bir o kadar kırılgandır. İçlerinde fırtınalar kopsa da kimseye o yüzlerini göstermezler. Çevresine karşı hırçınlaşabilir, hatalarını asla kabul etmezler ama sadece çocuklarını koruma içgüdüdür bu da. Baba kimliğini büründüğünde biraz otoriter, anne kimliğinde biraz ılımlı davranır, denge bulmaya çalışır, gelgitler yaşarlar. Çocuklarına babalarının olumsuz

yanlarının sözünü bile açmayacak kadar olgundur bu kadınlar. Tüm sinirini, kinini içine gömer. Ağlayacaksa hikâyeler okuyup çocuğunu uyuttuktan sonra ağlar. En büyük sıkıntıları, kimi zaman çocuklarını emanet edecek kimseyi bulamadığında ortaya çıkar ama onu da bir şekilde çözerler. Çocuğuyla ilgili değilse yaptığı her şey kendine lüks gelir, tek odak noktası çocuğudur. Dahası “yalnız anne” etiketinden hoşlanmazlar. Çok zorunda kalmadıkça maddi manevi destek istemezler.

Bir de baba var olduğu halde her sorumluluğu sırtına yüklenen anneler var. Zira baba “etkisiz” elemansa yine her şeyi anne üstlenir.

“Yalnız anne” statüsü tercih de olabilir, zorunluluk da. Bu, kadının tercihiyse kabullenme süreci daha kolaydır ancak zorunda kaldıysa daha sancılı olabilir. Sorumluluk altında kimi zaman ezildiğini hissetse de bu geçicidir, hayatın iniş çıkışları olduğunu kabullenir. Boşanan ya da eşini kaybeden kadınlar, eşlerinin yokluğunda kendi ayakları üzerinde durabildiklerini görenek, kendilerini daha güçlü ve özgüvenli hissederler.

Çocuklarının tüm sorumluluğunu omuzlarına alan kadınlar ne gibi zorluklarla karşılaşır önce bir ona bakalım. **Bu anneler çocuklarına karşı her daim güçlü durmak zorundaymış gibi hisseder, kendini hiç bırakmamak gerektiğine inanırlar.**

YENİ NESİL HASTALIĞI: DİJİTAL DEMANS

Elektronik cihazların genç yaşta aşırı kullanımı, doktorlar ve psikologlar için artan bir endişe kaynağıdır. Sosyal izolasyon, hareket eksikliği, öfke, kısa süreli hafıza kaybı, gelişimsel gecikmeler dijital demansın belirtilerinden bazılarıdır.

Farkında olalım ya da olmayalım son yıllarda dijital dünyanın ele geçirdiği bir sistemde yaşıyoruz. Adresleri bulmak, telefon numaralarını unutmamak, hesaplarımızı yapmak ve daha birçok günlük rutinimizi uygulamak için teknolojiye yardım alıyoruz. Bu durum bir dizi tartışmayı beraberinde getiriyor. Bunlardan biri de elektronik cihazların bilişsel yeteneklerimizi bozup bozmadığı yönünde.

Alman sinirbilimci Manfred Spitzer bu belirsizlik haline 2012 yılında "Hepimiz dijital bunama durumunda mıyız?" sorusuyla cevap arıyor. "Dijital demans" terimi de böyle ortaya çıkıyor.

Özellikle COVID-19 salgınının bizi eve hapsederek teknolojiye yönelik bağımlılığın artmasına neden oldu. Değişen dünyada uzaktan eğitim ve online iş imkanları arttı. Ayrıca son zamanlarda yapay zekanın baş döndürücü hızla artması

teknolojiye bağımlılığımızı artırmakta ve dijital demans salgınının etkilerini hızlandırıyor. Dijital demans, bu yüzyılın görmezden gelinen bir salgını ve bu da gelecek nesillerimizi etkiliyor. Bugün hepimiz, temel günlük görevleri bile tamamlayamayacak kadar dikkatimizin dağıldığı dijital bunama durumundayız.

Peki, dijital demans bildiğimiz bunama hastalığı mı?

Yani aslında genelde yaşlı insanlarda görülen bunama hastalığının etkileri tam olarak dijital demans etkileriyle aynı değil. Başta Alzheimer hastalığı olmak üzere bunama yelpazesindeki hastalıklar yaşla birlikte artarken, dijital demans gelişen beyinleri olan çocukları bile etkileyebiliyor. Elektronik cihazların genç yaşta aşırı kullanımı, doktorlar ve psikologlar için artan bir endişe kaynağıdır. Sosyal izolasyon, hareket eksikliği, öfke, kısa süreli hafıza

kayıbı, gelişimsel gecikmeler dijital demansın belirtilerinden bazılarıdır. Gelecek nesillere teknolojiyi akıllıca kullanmayı öğretmek gerekiyor. Çalışmalar basılı materyalleri okumanın, okuduğunu anlamayı artırdığını gösteriyor. Bu sebeple okumak için tablet ve akıllı telefon yerine dergi, çizgi roman, gazete gibi basılı medyanın daha fazla kullanılması teşvik edilmeli.

Beyni aktif ve sağlıklı tutmak için oyun oynama ve egzersiz yapmak son derece önemli.

Açık hava sporları gerçek zamanlı problemleri çözmeye teşvik eder. Çocukların teknolojik cihazlarda sadece dikkat artırıcı ve reaksiyon temelli oyunlar yerine en azından düşünmeye ve problem çözmeye izin veren satranç, scrabble, yapboz gibi oyunları oynamaları teşvik edilmeli. Ayrıca çocuklar ebeveynlerinin aynasıdır, gördüğünü uygular, duyduğunu değil. Değişim bizimle başlar.

SİHİRLİ SÖZCÜK “RAHATLIK”

SALİHA
KARAASLAN

bademlimon@gmail.com

Eğer dünyada tek başımıza yaşasaydık şüphesiz ki çoğumuz ömrünü pijama ile geçirmeyi tercih ederdi. Elbette içimizden, doğuştan assolist ruhuna sahip, ıssız adaya düşse etrafta ayna bile bulunmamasına rağmen her daim şık giyinmek isteyenler çıkacaktır. Ama çoğumuz için moda toplumsal bir olgu. Öyle olmasa çoğumuzun evi “moda” isimli katilin öldürdüğü eski giysiler mezarlığına dönüşmezdi sanırım. Moda kaçıyor biz kovalıyoruz, mağazaları talan ediyoruz, kırmızı etiket gördüğümüzde gözlerimiz yerinden fırlıyor, dolaplarımızın kapıları kapanmıyor ama yine de bir sonraki sezon giyecek hiçbir şeyimizin olmadığını düşünüyoruz. Moda kaçıyor biz kovalıyoruz ve sanki bir adım geride kalsak tüm dünya bize gelecek gibi hissediyoruz.

Modern yaşam, insanoğlunun birçok işini tek tuşa basma kolaylığına indirerek bedensel yorgunluğunu aldı almasına ama sırtına bambaşka yükler yükledi. **Eskisi gibi derede çamaşır yıkamıyor ya da karnını doyurmak için avlanması gerekmiyor günümüz insanının.**

Moda ne derse o oluyor sevgili okur ve moda bugün kulağımıza sihirli bir söz fısıldıyor "rahatlık!" en rahat ayakkabılar, en rahat pantolonlar, ofisinizde bile rahat edebileceğiniz rahat ama şık giysiler. 1900'lerin başındaki o daracık korseler, üst üste giyilen zarif şık ama rahatsız giysilerin yerini elbette estetikten uzak tek cinsiyete yönelik giysiler aldı. Adı bile var "spor şıklık" bol pantolonlar, aşırı rahat olduğu iddia edilen devasa spor ayakkabılar, yahut sadece şort ve tişört... İnsanlar üzerine kafa yormayacakları giy-çık kıyafetleri eskiye oranla daha çok tercih etmeye başladı. Bunda minimalizm, sade yaşam gibi akımların da etkisi yadsınamaz elbette... Okul üniformaları bile etek, ceket, kravat kombinasyonundan; eşofman tarzı rahat giysilere evrildi zaman içinde.

Sihirli sözcük rahatlığı kulağımıza fısıldayan tek

sektör moda değil elbette, kıyafetlerimizden ev dekorasyonumuza kadar tüm hayat tarzımızı rahatlık ele geçirmiş durumda.

Modern yaşam, insanoğlunun birçok işini tek tuşa basma kolaylığına indirerek bedensel yorgunluğunu aldı almasına ama sırtına bambaşka yükler yükledi. Eskisi gibi derede çamaşır yıkamıyor ya da karnını doyurmak için avlanması gerekmiyor günümüz insanının. Fakat bunun yerine yaşadığı zihinsel yorgunluğun etkisini azaltmak için çabılıyor. Son yılların en büyük trendleri yoga, meditasyon, derin nefes alma teknikleri modern insanın rahatlık ve konfor arayışının sonuçları.

Modern insanın rahatlık ve konfor arayışı hayatın her alanına o kadar yayıldı ki, akıllı evler, akıllı saatler, akıllı temizlik robotları, biz evimize gelmeden evimizin

ısını ayarlıyor, temizliğini yapıyor, kaçırdığımız diziyi bizim için kaydediyor ve bize gelip yalnızca ayaklarımızı uzatmak kalıyor. Bu kadar akıllı ev aletinin çalışma alanı olan evlerimiz de haliyle ninelerimizin evleri gibi küçük birer müze değil, rahat ve sade dekore ediliyor.

Yine de sürekli şikayet halinde olan günümüz modern insanını, avcı atalarımız mezarlarından çıkıp görse ne düşünürdü bilemiyorum. Rezidansın otuz yedinci katında uyanıp, bir tuşa basarak kahvesini içerken Japonya'daki toplantısına online bağlanan, o sırada Milano'daki defile için uçak biletini de tek tuşla satın alan biri; dünyayı köyünden ibaret sanan, bir yere gitmek için aylarca at sırtında olması gereken birine, iş yerindeki terfi stresinden dolayı meditasyona başladığını nasıl anlatabilir ki?

Günümüz insanının karşısına elinde kılıçla bir düşman yahut

yırtıcı bir hayvan çıksa bunun bir simülasyon olması için bildiği tüm duaları okumaya başlar.

Şimdi modern insanın da hakkını yemeyelim. Sabahları çalan alarmı beş dk daha fazla uyumak için erteleyerek verdiği hatırı sayılır bir mücadele var ortada. Ya kendi taşıtı olmayıp, metrobüse binen günümüz insanın verdiği savaş? Yahut kurutma makinesi ile çamaşır makinesi bir arada olmayanların yaşadığı zorluk?

Modadan dekorasyona yaşam şeklimizin her alanına yayılan konfor ve rahatlık bedavaya gelmedi elbette hayatımıza, bedelini atalarımızın mücadelesi ve savaşçı ruhunu kaybederek ödedik galiba sevgili okur. Her şeye rağmen günümüz kadını olarak, mağaradan yeni avlanmış bir geyikten akşam yemeği yapmaya çalışmak yerine çekmeyen internete üzölmeyi tercih ederim sanırım.

Günümüz insanının karşısına elinde kılıçla bir düşman yahut yırtıcı bir hayvan çıksa bunun bir simülasyon olması için bildiği tüm duaları okumaya başlar. **Şimdi modern insanın da hakkını yemeyelim. Sabahları çalan alarmı beş dk daha fazla uyumak için erteleyerek verdiği hatırı sayılır bir mücadele var ortada.**

The Crown

SON SEZON DİANA'NIN TRAJİK SONUNU ANLATIYOR. SEVGİLİSİ İLE BİRLİKTE GEÇİRDİĞİ O KAZA, SONRASINDA OLANLAR. YAŞI YETENLER ŞAHİT OLMUŞTUR O GÜNLERE VE BEN HENÜZ TAMAMLAMADIM 5. SEZONU AMA DİANA İÇİN BİR ANMA NİYETİNDE OLANLAR ADINA DA TERCİH EDİLEBİLİR BENCE. ŞAŞIRMAYIN.

ZÜLÜNÜN GÜNLÜĞÜ

Turuncu Dergisinin sevgili okurları merhaba...
Bu ay sizlere yeni yaşımla merhaba diyorum. Ben 37 oldum. Bu birçok yazar arkadaşımın ve sizlerden birçoğunuzun başına geldi ama benim için önemli bir eşik olarak kabul ediyorum.

Bu ay siz okurlarımın karşısına, sancılı bir seçim sürecinden de geçtiğimiz için, hangi dizi ile çıksam, karar veremedim. Önce Yalı Çapkını dizisini konuşsak dedim, malumunuz Gülseren hanımın hikayeleri bitmiyor, sonra Yüz Yıllık Mucize dikkatimi çekti. Terzi biraz gündemimi meşgul etti derken en son güncelinde de köklü bir değişime şahit olduğumuz bir yabancı dizide karar kıldım.

İngiltere gibi, kendini "Batmayan Güneş" ilan eden, dünyanın yarısından fazlasını "sömürgeleştirme" yoluyla elinde tutmayı başaran, görüntüde hiçbir işlevi kalmadığı zannedilen, **ancak bilinen fazla gücü olan bir krallığın, Kraliçe Elizabeth'ten sonra oğlu Charles'a kalmış olması da apayrı bir hikaye konusu olabilir tabi ki.**

Biz de Payitaht Abdülhamit yayınlanırken babam protesto eder izlemezdi. Sonunu bildiğim hikâyeyi neden merak edeyim derdi. Şimdi anlatacağım dizi de aynı tepkiyi hak edecek türden. Ama dünya için göz önünde oluşları "fazlasıyla" baskın olan bir aileyi, biz de de seçim varken konuşmak güzel olur diye düşündüm. Çünkü bir liderin hayat hikayesini ele alacağım.

The Crown izleyen var mı aramızda?

Sezonlarda eksiğim var benim hala. Diana'yı zamanında hayranlıkla izleyen bir çocuk için o dizi bulunmaz bir kaynak olmuştur. Ama hikâyeye Kraliçe Elizabeth ile başladıklarından, çok başka şeyleri de görmeme ve öğrenmeme, kendimce vesile oldu.

Bizden konuşulacak çok hikaye var. Yaz boyu diziler de tatilde olduğu için sezona köklü olduğuna inandığım bir yapımla başlıyorum. Sorgulamak, merak etmek, keyif almak için izleyen herkesi mutlu edeceğine, kendimce, garantim var.

Claire Elizabeth Foy. Kraliçe Elizabeth'e hayat veren aktris. Rolüne o kadar hakimdi ki kendi sezonlarında, ben en çok onun olduğu döneme hayran kaldım diyebilirim.

İngiltere gibi, kendini "Batmayan Güneş" ilan eden, dünyanın yarısından fazlasını "sömürgeleştirme" yoluyla elinde tutmayı başaran, görüntüde hiçbir işlevi kalmadığı zannedilen, ancak bilinen fazla gücü olan bir krallığın, Kraliçe Elizabeth'ten sonra oğlu Charles'a kalmış olması da apayrı bir hikaye konusu olabilir tabi ki.

Dizinin ilk sezonu Elizabeth'in kim olduğu, babasını kaybettikten sonra görevi nasıl devraldığı, tabii ki evliliği ve Kraliçe olmayı öğrenmeye başlaması ile geçiyordu. Aile ilişkilerini de çıplak bir gözle seyretmiş gibi oluyorsunuz, hikaye ilerledikçe. Sonraki sezonlar Kraliçe'nin tahtta yerini sağlamlaştırması, Charles'ın taht sırasında ki aday olması sebebiyle, gündeme oturması,

evliliği, Diana Spancer ile hikayesi derken, inanılmaz bir panorama sunuyor merak edenlere. 70 yıla neler sığabilir devlet yönetiminde dercesine.

Ben hikayeyi neden gündeme almak istedim dersiniz, kendi tarihimize de dönüp bakmamızın gerekliliğini bu günlerde fazlasıyla hissederken, bir sorgulama yaratır mı düşüncesiyle yazmak istedim. Ülkeleri enflasyon ve krizle boğuşurken, altın at arabaları içerisinde krallarının taç takmaya gitmelerindeki ironi, hepimizi etkiledi değil mi?

Ama en çok dizinin etkileyciliği beni sarstı. Öyle ki, kraliyet ailesi bile rahatsız oldu gösterilenlerden. Kurgu ama, birilerinin gece uykularını kaçırdığı kesin. 70 yıl, bir kadının, hükümdarlığı, bu dönemde, zaten akıl alır değil değil mi?

Netflix yapımlarına yavaş yavaş aşinalık kazandığım dönemlerde izlemeye başladığım bu dönem dizisinde, kıyafetler, mekanlar, insanların döneme bakışları, aşklar ve evlilikler daha çok markaja aldıklarımı. Ama dönem olarak baktığınızda, bir kadına o kadar güç verilmiş olması, erkeklerin güç savaşlarını bir kadın karşısında yürütüyor olması da dikkatimi çekmedi desem, yalan olur galiba.

Evet bu dizinin bir kadının hikayesi olması dikkatimi çekti en çokta. Tabii o kadını masum kabul ettiğim ya da yaptıklarını doğru bulduğum için anlatmıyorum bu arada.

Unutmayın, tarih yaşanan ve bitmiş olandır. Kabul etmediğimiz şeyleri değiştirmek için de örnek olacak olandır. 5 sezon sürmüş bu diziyi izlemek sizin tercihiniz. Ama insan hayatının en tepede bile nasıl görüldüğünü merak ediyorsanız, yani biyografi severseniz, tavsiye edebilirim.

Son Sezon Diana'nın trajik sonunu anlatıyor. Sevgilisi ile birlikte geçirdiği o kaza, sonrasında

olanlar. Yaşı yetenler şahit olmuştur o günlere ve ben henüz tamamlamadım 5. sezonu ama Diana için bir anma niyetinde olanlar adına da tercih edilebilir bence. Şaşırmayın. Ben hala Diana Spancer'ı hatırlatınca gözleri dolan yakınlarım olduğuna şahidim.

Başka bir ülkede uzun yıllar aynı insanın yönetimde olması, onun hikayesi, kuralları, yönetim duruşu, kadınlığı, anneliği ve bizdeki adıyla kaynanalığıyla ilgili merakı olan her okur dostuma bu dizi tavsiyem olsun.

Belki 37 yaşına gelmeden 36'sında bu dünyadan göçen Diana'ya bir selam olsun istedim bu kısa yazı da.

Bu arada Payitaht tercih ederim onu izlemek yerine diyenler de olacaktır aramızda, izleyin efendim, o da tercihtir.

Kitaplarla geçen günlerim içerisinde, güncele odaklı yapımlarla karşınızda olacağım.

Unutmayın, tarih yaşanan ve bitmiş olandır. Kabul etmediğimiz şeyleri değiştirmek için de örnek olacak olandır. 5 sezon sürmüş bu diziyi izlemek sizin tercihiniz.

Ama insan hayatının en tepede bile nasıl görüldüğünü merak ediyorsanız, yani biyografi severseniz, tavsiye edebilirim.

ÖNCE VATAN

Mevcut olan bu kurumlarla İstanbul, Ankara ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlıklarını kazanırken her şey çok güzel ama Cumhurbaşkanlığını kaybedince her şeyi kötü ve herkesi şaibeli göstermek tek kelime ile çirkeftir.

Av. Arb.
UMUT ÖZKAN

1. Dünya savaşının sonunda işgal ederek parçalara böldükleri topraklara Yunan askerini göndererek bir milletin kökünü kazımayı planlayanların hesaba katmadıkları bir şey vardı. O da Vatan Sevgisi. Evlattan vazgeçer, eşten vazgeçer, candan vazgeçer de vatandan

vazgeçmez bu millet. Eli kolu bağlanmış dar ağacı yolundaki millet, vatanın elden gittiğini görünce genci ile yaşlısıyla, erkeği ile kadınıyla bir anda kahramana dönüşüyor tıpkı Şehit Şerife Bacı, Nenehatun, Sütçü İmam ve Seyit Onbaşı gibi insan üstü güçlerini ortaya çıkarıyordu. Bir beylikten imparatorluğa ulaşması at sırtında 150 sene süren bir milletin taşıdığı potansiyel ve günümüz şartlarında alabileceği mesafeyi tahmin etmek zor değil emperyal güçler için.

Ülkemizin dört bir yanından kurtarma ekipleri ve yardımlar sel gibi deprem bölgesine akarken insanımız yardım yapmak için topyekûn bir seferberlik ilan etti. **Zor zamanlarda zirve yapan birlik ve beraberliğimizi her daim aynı seviyede tutmayı beceremiyoruz maalesef.**

Bu yüzden rahat günü olmuyor bu milletin. Darbeler, kalkışmalar, iç karışıklıklar, terör hiçbiri tesadüfî değil. Aslolan gözü açılmasın ve önünü göremesin. Sağ, sol, alevi, sünni, Kürt, Türk, laik, muhafazakâr çatışmasının arkasında da, darbelerin planlamasında da, terörün merkezinde de hep aynı güçler bulunmakta.

Bu planlar nihai olarak başarıya ulaşmasa da koca bir yüzyılı elimizden aldı, ülkemizin enerjisini tüketirken büyümesinin önündeki en büyük engel oldu.

Yok edilme ve bölünme tehditleri karşısında bu milletin en büyük gücü birlik ve beraberliği oldu. 15 Temmuz gecesinde olduğu gibi tanklarla, bombalarla, uçaklarla gelen darbecilere göğsünü siper eden elleriyle tankları durdurmaya çalışan aziz milletimizin şanlı direnişinin dünya tarihi boyunca eşi ve benzeri ne görüldü ne de duyuldu.

6 Şubat tarihinde 11 ilimizi derinden etkileyen ve yüreklerimizi dağılayan büyük depremin akabinde 85 Milyon tek yürek oldu. Ülkemizin dört bir yanından kurtarma ekipleri ve yardımlar sel gibi deprem bölgesine akarken insanımız

yardım yapmak için topyekûn bir seferberlik ilan etti. Zor zamanlarda zirve yapan birlik ve beraberliğimizi her daim aynı seviyede tutmayı beceremiyoruz maalesef. Bazen çok ufak meseleler ciddi ayrışmalara neden olabiliyor. Özellikle son aylarda geçirmiş olduğumuz seçim sürecinde kazanmak için her yolu mübah gören zihniyetin iftira, yalan ve algılarla halkı ayrıştırmaya çalışmasını endişe ile takip ediyoruz. Devletin polisinden mahkemesine, haber ajansından yüksek seçim kuruluna kadar her şeyi şaibeli olarak gösterip vatandaşı devlete karşı düşmanlaştırmaya kalkmanın kime ne faydası olur anlaşılır değil.

Mevcut olan bu kurumlarla İstanbul, Ankara ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlıklarını kazanırken her şey çok güzel ama Cumhurbaşkanlığı'nı kaybedince her şeyi kötü ve herkesi şaibeli göstermek tek kelime ile çirkeftir.

Kim ne yaparsa yapsın bu oyunlara düşmeden provokasyonlara gelmeden bu asil Milletin ferasetine güvenmek gerekir. Çünkü bu millet en zor zamanlarda bile çıkışı bulmuş ve yoluna devam etmiştir.

turuncu

Aylık Kadın ve Yaşam Dergisi

Her ay güncel konularda en yetkili isimlerle yaptığımız röportajlar, alanında uzman yazarlarımızın ele aldığı dosya konularının yanı sıra kitap, film, mutfak kültürü sayfalarımızla evlerinize konuk oluyoruz.

Bizi Sosyal Medyada Takip Etmeyi Unutmayın!

- facebook.com/turuncukadindergisi
- twitter.com/turuncudergisi
- instagram.com/turuncudergisi

www.turuncudergi.com

e-mail: info@turuncudergi.com

Hollanda

Hollanda, Avrupa kıtasının batısında yer alıyor. Ülkenin kuzeyi ve batı kıyıları, Kuzey Denizi'ne açılıyor. Hollanda'nın sadece iki komşusu var; güneydeki Belçika ile doğudaki Almanya.

ÖZLEM
URGANCIOĞLU

Her zaman rüya ülkelere başında gelen Hollanda'ya yine bir bahar ayında gitmiş olmanın keyfini yaşadım. Dünyaca ünlü çiçek festivali Keukenhof'u da içinde olduğu nisan-mayıs ayları bence Hollanda için en keyifli en güzel dönemler.

Benelüks ülkelerinin vazgeçilmez ve çoğu turiste göre en eğlenceli durağı konumundaki Hollanda, zengin bir kültürel mirası bünyesinde barındırıyor. Her yıl milyonlarca turist, bu etkileyici mirasın izlerini sürmek için ülkeye akın ediyor. Tabii bu arada renkli gece yaşamını deneyimlemeyi, kanallar etrafında romantik yürüyüşlere çıkmayı, cazip alışveriş fırsatlarını değerlendirmeyi ve özgün Hollanda mutfağını tanımayı da ihmal etmiyor.

Hollanda'yı ziyaret etmek isteyenler için kısa bilgiler verelim.

Hollanda'nın resmi dili Flemenkçedir. Ancak nüfusun büyük bölümü ile

İngilizce konuşarak rahatlıkla anlaşabilirsiniz.

12 il ve 3 deniz aşırı kamu yönetiminden oluşan Hollanda'nın başkenti, 821 bin nüfuslu Amsterdam'dır.

Hollanda'nın nüfusu, yaklaşık 17 milyonun biraz üzerindedir.

GMT +2 zaman diliminde yer alan Hollanda, Türkiye'yi 1 saat geriden takip ediyor.

Hollanda, 2002 yılından beri resmi para birimi olarak Euro'yu kullanıyor.

Avrupa'nın batısında yer alan Hollanda'nın yüz ölçümü, 42.508 km².

Ülke, 1848 yılından bu yana anayasal monarşi ile yönetiliyor. Kısıtlı yetkiye sahip kral, devletin yönetiminde en üst kademeyi oluşturuyor. Yürütme görevini ise hükümet ve bakanlar kurulu üstleniyor. Hollanda, topraklarının büyük bölümünü tarım ve hayvancılığa ayırmış durumda. Yani sayısal verilerle konuşmak gerekirse ülke topraklarının %32'si tarımsal faaliyetler için kullanılıyor. %40'lık kısım

çayı ve meralardan oluşuyor. Ülkenin geri kalan kısmını, meşe ve huş ağaçlarının ağırlıkta olduğu ormanlık alanlar kaplıyor.

Ülke, İkinci Dünya Savaşı'nın bitimiyle birlikte hayata geçirdiği ekonomi politikalarını sürdürüyor. Tarım ve hayvancılık, yerel halkın en önemli geçim kaynağı. Kimya başta olmak üzere bazı sanayi kolları, finans ve deniz ticareti; ülkeye zenginlik katan diğer geçim kaynakları olarak sıralanıyor. Hollanda, Avrupa kıtasının batısında yer alıyor. Ülkenin kuzeyi ve batı kıyıları, Kuzey Denizi'ne açılıyor. Hollanda'nın sadece iki komşusu var; güneydeki Belçika ile doğudaki Almanya.

Gezilecek ,görülecek yerleri öyle fazla ki kısaca özetlemek çok zor. Yine de geldiğinizde yapmadan dönmeyin denilecekleri listelemek mümkün. Nasıl olsa bir kere geldiğinizde bir sonraki seyahatinizin planını yapmaya başlayacaksınız.

Van Gogh hayranlarının mutlaka gitmesi gereken bu müzede ünlü ressamın çizim ve resimleri sergilenir. **Gerrit Rietveld tarafından dizayn edilmiş bu müze, konum olarak Rijks Müzesine de oldukça yakındır.**

AMSTERDAM

Rijksmuseum Rijks Müzesi olarak da anılan ulusal müze, Hollanda Altın Çağı'na ait geniş bir tablo koleksiyonuna sahiptir. Ayrıca müzede sanat, zanaat ve tarih alanından parçalar da sergilenir. Müzede oldukça geniş bir kütüphane ve Michelin yıldızı almış kafe ve restoranlar da mevcuttur. Müze gezmeyi sevenler için burası harika bir rota olacaktır.

ANNE FRANK MÜZESİ

Anne Frank ve ailesinin 2 yıl boyunca Nazilerden saklandığı evi müzeye dönüştürülmüş ve ziyaretçilere açıktır. Anne Frank'ın günlüğünde 'Gizli Ev' olarak bahsettiği, 2. Dünya Savaşı'nın şehirdeki simgesi haline gelmiş müzeyi mutlaka ziyaret etmelisiniz.

DE NEGEN STRAATJES

9 sokak' olarak çevrilen De negen straatjes, vintage ve tasarım butik ve dükkanların, samimi kafelerin ve

el yapımı işlerin satıldığı bir kanal bölgesi. Turistlerin uğrak mekanı olan bu bölgede hoş vakit geçirebilir ve fotoğraf çekebilir, hoş restoranlarda yemek yiyebilir, kahve içebilirsiniz.

VAN GOGH MÜZESİ

Van Gogh hayranlarının mutlaka gitmesi gereken bu müzede ünlü ressamın çizim ve resimleri sergilenir. Gerrit Rietveld tarafından dizayn edilmiş bu müze, konum olarak Rijks Müzesine de oldukça yakındır. Post-empresyonist ressamın sanat eserlerini yakından inceleyerek sanat turuna çıkmak isteyenler Van Gogh Müzesi'ni mutlaka ziyaret etmeli.

Vondelpark Şehrin ciğerleri sayılan bu parkı mutlaka ziyaret etmelisiniz. Spor yapanlar, yürüyüş ve koşuya çıkanlar, çimenlerde güneşlenenler, bisiklet binenlerin olduğu bu park dinlenmek için oldukça güzel bir nokta. Parkın gül bahçelerini ve açık hava tiyatrosunu da mutlaka görmeyi öneririz.

FOODHALLEN

Şehrin sokak lezzetlerini denemek istiyorsanız mutlaka buraya gelmelisiniz. Aradığınız tüm dünya lezzetlerini ve Hollanda'ya ait yiyecekleri burada bulabilirsiniz.

ARTİS HAYVANAT BAHÇESİ

Artis Hayvanat Bahçesi Hollanda ve Avrupa'nın en eski hayvanat bahçesidir. İçerisinde aslanlar, zürafalar, maymunlar ve filler vb gibi vahşi hayvanın bulunduğu hayvanat bahçesinde oldukça etkileyici bir akvaryum ve planetaryum da vardır. Ayrıca dünyadaki tek mikrop müzesi de bu hayvanat bahçesinin içerisindedir. Ailenizle harika bir zaman geçirecek bir yer arıyorsanız Artis Hayvanat Bahçesi tam size göre.

KANAL TURU

Şehri keşfetmenin en güzel yollarından biri de kanal turuna katılmak. Bu turlar sayesinde şehrin tarihi ve turistik noktalarını oturduğunuz yerden görme ve fotoğraflama fırsatını elde edebilirsiniz. Turlar tercihinize göre bir veya bir buçuk saat sürüyor.

ZAAENSE SCHANS

Zaandam şehrinin önemli bölgelerinden biri olan Zaanse Schans tarihi yel değirmenlerine ve köy evlerine ev sahipliği yapıyor.

Evler aslında bu bölgeye Zaanstreek caddesinden 1961-1974 yılları arasında taşınmış ve bölgede yarı yapay yeni bir mahalle oluşturulmuş. Böylece yel değirmenlerine sahip yerli bir köy ziyaretçilere sunulmuş.

Haliyle, gerçek bir yerleşimin olmadığı bu bölge olmasına rağmen burası şu an çok fazla turist akınına uğruyor. Bölgede bulunan çeşitli dükkanlardan hediyelik eşyalar ve Hollanda'ya özgü peynir çeşitleri satın alabilirsiniz. Aynı şekilde

Hollanda'nın simgesel yapılarının birçoğunu aynı bölgede görebileceğiniz gibi, hepsiyle fotoğraf da çekebilirsiniz. Hollanda'ya özgü tahta ayakkabılar ve yel değirmenleri bu simgelerden bazıları. Amsterdam Merkez İstasyonu'ndan Zaanse Schans'a yaklaşık 20 dakikada ulaşabilirsiniz, ya da rehberli tur satın alıp o şekilde gidebilirsiniz.

VOLENDAM

Hollanda'nın balıkçı kasabalarından biri olan Volendam Amsterdam'a yakın olduğundan dolayı gittikçe daha çok ziyaret edilmeye başlanan yerlerden biri haline geldi.

Picasso ve Renoir'ın da 20. yüzyılın başında burada vakit geçirdiği ve resimlerinin bazılarını burada çizdikleri biliniyor.

Amsterdam Merkez Tren İstasyonu'ndan Volendam'a 35 dakika gibi bir sürede ulaşabilirsiniz.

EDAM

Ünlü Hollanda Edam peynirinin doğduğu yer işte bu küçük kasaba.

Edam'daki peynir marketi özellikle turistler tarafından sıklıkla ziyaret ediliyor; market temmuz ve ağustos aylarında çarşamba günleri kuruluyor.

Volendam'ın kuzeyinde bulunan Edam şehri, Volendam'a trenle 10 dakika kadar uzaklıkta. Bu küçük kasabaya sadece yarım gün ayırmanız ve peynir alışverişi yapmanız yeterli.

KEUKENHOF

Avrupa'nın Bahçesi Keukenhof!

Dünyanın en büyük çiçek bahçelerinden biri olan Keukenhof, lalenin açtığı bahar aylarında milyonlarca kişi tarafından ziyaret ediliyor. Özellikle nisan ortası, bahçeleri ziyaret etmenin en güzel dönemi.

Keukenhof'a Haarlem, Leiden, Den Haag, Schiphol ve Amsterdam'dan ulaşım çok kolaydır. Amsterdam'dan trenle 45 dakika uzaklıkta bulunmaktadır.

Avrupa'nın Bahçesi Keukenhof! Dünyanın en büyük çiçek bahçelerinden biri olan Keukenhof, lalenin açtığı bahar aylarında milyonlarca kişi tarafından ziyaret ediliyor. **Özellikle nisan ortası, bahçeleri ziyaret etmenin en güzel dönemi.**

Hollanda'nın bataklıktan tarım araziye dönüştürülmüş olmasının somut kanıtları olarak yel değirmenleri görülmesi gereken yapılardan. Bazılarının içerisine de girerek un yapımına tanık olabilir; **burada yapılan ekmeklerden ve unlu mamüllerden satın alabilirsiniz.**

KİNDERDJİK YEL DEĞİRMENLERİ

Hollanda'nın en önemli simgelerinden biri: yel değirmenleri.

Rotterdam'a yakın olan bölgeye şehirden otobüslerle gidebilirsiniz. Hollanda'nın en fazla değirmen bulunduran yeri olarak sıklıkla turistlerin akınına uğrayan bu bölge, Amsterdam'dan da yaklaşık 2 saat uzaklıkta bulunuyor.

Aslında Hollanda'nın bataklıktan tarım araziye dönüştürülmüş olmasının somut kanıtları olarak yel değirmenleri görülmesi gereken yapılardan. Bazılarının içerisine de girerek un yapımına tanık olabilir; burada yapılan ekmeklerden ve unlu mamüllerden satın alabilirsiniz.

Hollanda'nın ayrıca ciddi bir su altında kalma tehlikesi var. Küresel ısınma ve su seviyelerinin yükselmesinden ciddi derecede etkilenen Hollanda, bazı bölümlerinin deniz seviyesinin altında olmasından dolayı sık sık sel tehditiyle karşı karşıya kalıyor.

Bu duruma karşı önlem almak için 13. yüzyılda su kanalları açılmış fakat zamanla bu da yetersiz olunca yel değirmenleri kurulmuş ve biriken suyun tahliye edilerek doğal enerji ve gıda üretiminde kullanılması sağlanmış.

Yel değirmenleri müthiş bir başarıyla sel tehlikesinden korunmayı sağlamış olsa da Hollanda'nın kuraklık, kıtlık ve orman yangınları gibi sorunları yüzyıllarca devam etmiş. Bütün bu olumsuzluklara karşın, Hollanda'nın su sorununa getirdiği çözümler ülkenin mühendislik alanındaki çabalarını ve başarılarını yansıtıyor. Özellikle okyanus kıyılarındaki şehirlerde görebileceğiniz su setleri ile şehirler sel ve tsunami tehlikesinden korunmaya çalışılıyor.

GIETHOORN

Giethoorn isimli Steenwijkerland belediyesine bağlı bu küçük köyde 150'den fazla köprü var.

Kimi zaman "Küçük Venedik" ya da "Hollanda'nın Venedik'i" olarak anılan bu köye araçlarla giriş yapmak tama-

men yasak. Yürüyerek keşfedebileceğiniz gibi, köyün kanallarında küçük tekne turlarına da katılabilirsiniz.

Burayı gördükten sonra tek düşünce buraya tekrar gelmek, hatta burada yaşamak olacak.

Köye ulaşımı ise Amsterdam'dan trenle Steenwijk şehrine ulaşarak gerçekleştirilebilirsiniz. Trenden indikten sonra da yaklaşık yarım saat süren bir otobüs yolculuğu ile köye ulaşabilirsiniz. Yolculuk toplamda 2 saat kadar sürecektir.

GOUDA

Hollanda'nın simgesel yiyeceklerinin evi: Gouda. Stroopwafel denen kağıt helva benzeri özel Hollanda waffle'ını ve Gouda peynirlerini burada tadabilirsiniz.

Yarım günlük bir gezi bu küçük şehir için yeterli olacaktır. Gouda, Amsterdam'dan sadece 1 saat uzaklıkta.

ROTTERDAM

Hollanda'nın en büyük 2. şehri olan Rotterdam, bir liman kenti.

1270 yılında insanların yerleşmeye başladığı şehir, Avrupa'nın en büyük limanına ev sahipliği yapıyor. Erasmus Üniversitesi'nin de bulunduğu şehir önemli bir kültürel merkez aynı zamanda.

"Avrupa'nın Kapısı" lakabına sahip şehirde gezilmesi gereken çok fazla önemli yer var.

Rotterdam'da Gezilecek Yerler

KÜPEVLER

2. Dünya Savaşı sırasında bu bölgedeki evlerin birçoğu zarar görünce, savaştan sonra bölgenin yenilenmesinden sorumlu mimar Piet Blom 1984 yılında burada olabildiğince değişik bir düzenlemeye gitmiş.

Bu küp evler şehir merkezinde 45 derecelik açılılarıyla duruyor.

ST. LAURENSKERK

Savaştan etkilenen bir başka yapı da Rotterdam'daki en büyük kilise olan St. Laurenskerk. Restorasyonu 1968'e kadar süren kilise Rotterdam'da Orta Çağ'dan kalma tek eser.

MARKTHAL PAZAR YERİ

2. Dünya Savaşı'ndan sonra yenilenmiş olmasının da etkisiyle Rotterdam, renkli ve yenilikçi mimarinin başkenti denilebilir.

2014'te inşa edilen bu market tamamen yemek satışına ayrılmış.

Üst kattaki daireler ise konut olarak kullanılıyor.

ERASMUS KÖPRÜSÜ

Böylesine modern mimariye sahip bir şehre yakışan ve Rönesans filozoflarından Desiderius Erasmus'un adını taşıyan köprüye "Kuğu" lakabı verilmiş.

LEİDEN

Hollanda'nın Utrecht ve Amsterdam ile beraber en önemli üniversite şehirlerinden biri olan Leiden, Amsterdam'dan trenle yaklaşık 24 dakika uzaklıkta bulunuyor.

Leiden Üniversitesi ülkenin en eski üniversitesi ve 1575 yılında kurulmuş.

DEN HAAG (LAHEY)

Hollanda'nın başkenti Amsterdam olarak bilirse de aslında yönetsel olarak birçok bina ve politikacı Lahey şehrinde bulunuyor. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları mahkemesi de burada bulunuyor.

Lahey, Amsterdam'a trenle sadece yarım saat; arabayla 1 saat uzaklıkta bulunuyor.

1270 yılında insanların yerleşmeye başladığı şehir, Avrupa'nın en büyük limanına ev sahipliği yapıyor. Erasmus Üniversitesi'nin de bulunduğu şehir önemli bir kültürel merkez aynı zamanda. **"Avrupa'nın Kapısı" lakabına sahip şehirde gezilmesi gereken çok fazla önemli yer var.**

iyiki Kitaplar var

ELİF SERAP ÖZKUL

Okumak kendini arayanların bulmaya kürek çektiği okyanustur. Bir insanı tanımanın ölçütlerini Hz. Ömer şöyle ifade eder, onunla komşuluk etmek, yolculuk ve alışveriş yapmak... Bazı geleneksel yorumlar onunla aynı sofrayı paylaşmak maddesini de ekler. Sözde kalitesi artırılmış ve bir o kadar da hızlandırılmış hayatlarımızda bütün bu kriterleri toplayıp derlemek ne kadar

mümkün tartışılır. Fakat bu kriterlerin tek başına yeterli olmadığı da pek çok kez tecrübe edilmiştir. Herkesin kendince ölçütler geliştirdiği bu maddelere hangi kitapları okuyorsun da eklemeli... Kim bilir belki seçmeli sorular rafında çoktan yerini almıştır. Kadim öğütlerin birinde şöyle der, kiminle hemhâlsan ona dönüştürsün. Bu sebeple okuduğumuz kitaplar, hemhal olduğumuz satırlar, muhatap olduğumuz insanlar

kadar önemlidir. Okumak, kendini arayanların bulmaya kürek çektiği okyanustur. Kendine okudukça zihnin ufuklarının genişlediği bir coğrafya kurmaktır... Okumak sancılanmaktır. Var olmanın dayanılmaz ağırlığına talip olmaktır. Bilmeyenler bilenlerden daha rahattır, bilmemek varlığını etkilemezken; okumak, bilmek, haberdar olmak derdini artırır. Dertten kasıt acı çekmek değildir elbette...

Dertlenmek sancılanmaktır. Zira güzel şeyler sancılı süreçlerden sonra yüzünü göstermiştir. Sancısı çekilmemiş hayat kıymetli midir, kıymeti bilinir mi? İnsan varlığını tanımadığı ve tanımlayamadığı bir hayatta ne kadar vâ olabilir? Bu sorular ancak sağlam okumaların ve okuduklarının farkına varan zihinlerin ışığında cevaplandırılabilir. Gençliğimizde kimlik inşamızın oluşumunda büyük rol oynayan kitaplar, yaş aldıkça düşünce dünyamıza yön veren etkin unsurlardan biri olmuştur. Çünkü okumağa ve öğrenmeye dayalı eylemler insana aittir. Anamlı bir hayat bu eylemler üzerine kuruludur. İnsanı tanımanın yolu evvela kendini tanımak üzerine başlamalıysa elbette kendimizi tanımak için kılavuzluk edecek satırlara ihtiyaç duymamız gerekir. Eksikliğini duymuyorsak bir yerlerde sorun var demektir. Her türden okuma yapmak farklı yanlarımızı keşfetmemize olanak sağlar. Örneğin roman ve öykü kategorisinde yer alan eserler hayal kurma ve zihni dinlendirme noktasında yardımcı olurken, bilim, kültür, tarih, sanat ve fikir kitapları "bizi" oluşturan bileşenlerdendir. Ne okuduğunuz kim olduğunuzla bu yüzden ilgilidir. Bana ne okuduklarınızı söyleyince benim kim olduğundan haberdar olayım demek pekâlâ mümkündür. Kendimizi bulmak ve tanımak hususunda kitaplar yolumuzun sesiz fakat rotayı belirleyen rehberidir.

Uzun Hikaye

Yazar: Mustafa Kutlu
Yayınevi: Dergâh Yayınları

Uzun hikâye, Mustafa Kutlunun en beğenilen eserlerinden biridir. Kitap Türk Edebiyatı klasikleri arasında yer almaktadır. Aynı zamanda sinema filmine uyarlanan kitap, Bulgar Ali ile Münire'nin birbirlerini sevmenin bedeli üzerine verdikleri mücadeleyi konu edinir. Aşk uğruna başlayan göçebeliliğin ve hayatın fırtınaları karşısında dayanmanın yanı sıra haksızlık karşısında dimdik duran Ali'nin öyküsü anlatılır. Esasında kısa ama aynı zamanda konu itibarıyla uzun bir hikayedir. Eser, Ali ve Münire'nin oğullarının aynı hikâyenin serüvenini sürdürmesiyle devam eder. Yalın ve açık bir dille anlatılan kitap hikâye severlerin beğeneceği kitaplar arasında yer almaktadır.

Gün Olur Asra Bedel

Yazar: Cengiz Aymatov
Kategori: Roman
Çeviri: Refik Özbek
Yayınevi: Ötüken Yayınları

Cengiz Aytmatov'un büyük yankılar uyandıran kitabı geçmiş ve gelecek üzerine büyük bir ustalikle işlediği eserdir. Aytmatov Nayman ana hikâyesiyle beraber Mankurtlaşma kavramını da ortaya koyar. Bu eser esasında bir haykırış ve ses verme olarak değerlendirilebilir. "Yedigey Cangeldi cepheden döndükten sonra Kazak bozkırlarında küçük bir tren istasyonunda çalışmaya başlar. Burada şahit olduğu ve uzak geçmişinden hatırladığı olaylar, aslında yekpare bir coğrafyaya kabus gibi çöken bir siyasi rejimin gümbür gümbür çöküşünün sebepleridir.

Zamanın Kıymeti

Yazar: Abdülfettâh Ebû Gudde
Çeviren: Enbiya Yıldırım
Yayınevi: Otto Yayınları

Zaman, Allah'ın kendisine yemin ettiği unsurlardan biridir. Ebû Gudde'nin bu kitabı zaman mefhumunun farkına varmak için önemli eserlerden biridir. Belki tavsiye listesinden mutlaka okunmalı listesine eklenmelidir. Giriş bölümünde kendisinin de bahsettiği "felsefeciler, tüccarlar, çiftçiler, zanaatkarlar, askerler, siyasiler, gençler, yaşlılar, öğrenciler alimler vb. yanında ayrı bir kıymeti olduğunu fakat kendisinin bu çalışmada sadece öğrenciler ve ilim ehlinin zamanı hususuna dikkatleri celbettiğini ifade etmiştir."

SARAY Sofrası

**BERNA
ÇAĞAN**

Osmanlı Saray mutfağı sanılanın aksine, İslam inancının da etkisiyle, abartıdan uzak bir sadeliğin ihtişamına sahipti. Çin ve Fransız mutfaklarıyla beraber dünyanın en önemli üç mutfağından biri olan Türk mutfağı köklü geçmişiyle haklı bir üne sahipti. Üç kıtada 600 yıl boyunca hüküm süren Osmanlı medeniyeti sahip olduğu birikimi mutfağa da yansıtmış son derece zengin bir yemek kültürü inkişaf etmiştir. Bu kültürün içinde Orta Asya esintileri, Antik Yunan, Bizans, Çin, Hindistan, İran ve Arap motifleri Anadolu'nun tüm o bereketiyle harmanlanmış bir Saray mutfağı olarak karşımıza çıkar.

Matbah-ı Amire dediğimiz saray mutfağında aşçılar tarafından pişirilen yemekler ayrıca sarayın hekimbaşısının da önerileri doğrultusunda hazırlanırdı. Çünkü mutfakta pişenler ile sağlığın korunmasına özellikle önem verilirdi. 19. Yüzyılın yarısına kadar Osmanlıda kadim tıp dediğimiz bir sağlık anlayışı vardı. Buna göre Ahlat-ı Erbaa denilen bu anlayışta her insanın kendine has bir mizacı bulunmaktaydı.

Diğer yandan her gıdanın da kuru, soğuk, sıcak ve nemli olmak üzere farklı özelliklere sahip olduğuna inanılıyordu. Beslenmenin mizaca uygun olmasına özellikle dikkat edilirdi. **Dolayısıyla saraydan Anadolu'ya herkes mizacını bilir ve o doğrultuda beslenmeye önem verirdi.**

Diğer yandan her gıdanın da kuru, soğuk, sıcak ve nemli olmak üzere farklı özelliklere sahip olduğuna inanılıyordu. Beslenmenin mizaca uygun olmasına özellikle dikkat edilirdi. Dolayısıyla saraydan Anadolu'ya herkes mizacını bilir ve o doğrultuda beslenmeye önem verirdi.

Örneğin bugün yanına bir bardak su ve tatlı ile ikram ettiğimiz kahve kültürü bu sayede ortaya çıkmıştı. Osmanlı mutfağında kahvenin gelmesi 15. yüzyılda olacaktır. Kanuni Sultan Süleyman dönemi Yemen Valisi olan Özdemir Paşa burada içtiği kahveye hayran kalır. Aldığı gibi Osmanlı Sarayına getirir. Osmanlı haremde kahve o kadar sevilir ki saray kadınlarının gözde içeceği olur. Bu durumu gören saray hekimbaşısı her şeyin çoğu zarar azı karar fikriyle bu duruma el koyar. Kahve yapısı itibarıyla kuru ve soğuktur. Kahvenin bu yapısını dengelemek için bir bardak su ve gülbeşeker, lokum, akide gibi şekerlemelerle ikram edilirdi. Ayrıca kahve ikramı son derece önemli bir yere sahipti. Öyle ki öncelikle ellere

gülabdanlar içinde gül suları serpilir kahveler inci, mercan, yakut gibi mücevherlerle bezeli sırmalı atlas kumaşlar eşliğinde özel bardaklarda ikram edilirdi.

Az yemek, acıkmadan sofraya oturmamak ve doymadan da sofradan kalkmak ana düsturdu. Çok çeşitli yemek yemeye hoş bakılmazdı. Kan yapıcı gıdalar yenilmesine özellikle önem verilirdi. Bu kan yapıcı gıdalar arasında özellikle beş tanesine özel bir önem verilirdi. Sarı buğdaydan yapılan ve doğal yollarla mayalandırılıp odun ateşinde pişirilen ekme, et özellikle de kuzu eti zira sığır etine 1900'lere kadar Osmanlı mutfaklarında çok sık rastlanmaz, yumurta özellikle de rafadan olanı tercih edilirdi. Tereyağı ve mucize besin olarak nitelenen bal. Zeytinyağı ancak 19. Yüzyılların sonuyla beraber mutfağa girecektir. Osmanlı Sarayında süt tek başına içilmesinden ziyade yoğurt ve tereyağı şeklinde probiyotik bir hale dönüştürülerek tüketilirdi. İşte bu beş gıda bütün besinlerin anasıydı.

Osmanlı Saray mutfağında yemeğin hazırlanışından sinilerde

padişaha ve saray hanımlarına servisine kadar disiplinli ve düzenli bir işleyiş vardı. Yemekler Çini porseleneler içerisinde tombak kaplarda sunulurdu. Özellikle padişahın sofrasında kullanılan porselen tabaklar özel bir topraktan yapılarak gizli bir teknikle işleniyordu. Bu teknik sayesinde her hangi bir zehirlenme olayına karşı tabak parçalanıyordu. Bir nevi emniyet subabı özelliği vardı. Yemekten önce eller peşkir ve ibrik eşliğinde özel yağlarla kokulandırılmış sabunlarla yıkanırdu. Sofraya oturur konuşmamaya dikkat edilerek belli bir edep ve adap çerçevesinde yemeğe başlanırdı. Yemek ertesinde eller yine kokulandırılmış sularla yıkanır gül suyu serpilirdi. Miski amber ve sarısabır yakılır kahveler hazırlanır şerbetler ikram edilirdi.

Çayın günümüzdeki kadar yaygın olmadığı zamanlarda ki Osmanlıya ancak 19. Yüzyılın sonlarına doğru gelecektir, gelişmiş bir şerbet kültürü vardı sarayda. Vişne, demirhindi, gül, menekşe, zambak, meyan kökü gibi bitkiler ve çiçekler bal, pekmez ve şeker kamışıyla tatlandırılır misk ve

amberlerle kokulandırılırdı. Şerbet sofralara lezzet olmasının yanında hastalıklar için de deva olarak kullanılırdı. Bir nevi ilaçtı. Hastalığın çeşidine göre özel şerbetler hazırlanırdı. Öyle yaygın bir kullanımı vardı ki Divanı Hümayunda hüküm giyenler bostancının getirdiği şerbete bakarak kararın ne olduğunu anlarılardı. Şerbet beyaz ise bu onların affedildikleri anlamına gelirdi ve kana kana içerlerdi. Fakat kıpkırmızı kızılca şerbetiye bu ölüm demekti. .

Sarayda günde iki öğün yemek yenirdi. Geç bir sabah kahvaltısı ve erken bir akşam yemeği. Osmanlı Saray mutfağında iki öğün yemek yeme alışkanlığı 1850'lere kadar devam etmiştir. Özellikle Tanzimat Devri ve ertesinde yabancı elçilerin ve askeri heyetlerin kabulü sırasında onlar için çıkartılan öğlen yemeği resepsiyonlarıyla beraber öğle yemeği kültürü Osmanlı mutfağına da girecektir. Osmanlı mutfak anlayışında sık yemek hoş karşılanmazdı. Çünkü yemeğin hazım edilebilmesi sağlığın devam ettirilebilmesi için son derece önemliydi.

Çayın günümüzdeki kadar yaygın olmadığı zamanlarda ki Osmanlıya ancak 19. Yüzyılın sonlarına doğru gelecektir, gelişmiş bir şerbet kültürü vardı sarayda. **Vişne, demirhindi, gül, menekşe, zambak, meyan kökü gibi bitkiler ve çiçekler bal, pekmez ve şeker kamışıyla tatlandırılır misk ve amberlerle kokulandırılırdı.**

YAZ GELİRKEN SAĞLIKLI BİR DIET İÇİN 6 ÖNEMLİ NOKTA

Sağlıklı beslenme toplumda her geçen gün daha da önemli hale geliyor. Sağlıklı, fit bir bedenin ve hastalıklardan korunmanın doğru beslenme programıyla ne kadar ilişkili olduğu bilgisi yaygınlaştıkça 7'den 70'e birçok insan beslenme düzeninde değişikliğe gidiyor. Ancak profesyonel destek alırken ya da evde kendi kendine diyet uygularken doğru beslenme programının bazı temel kurallarına dikkat edilmesi gerekiyor. Memorial Bahçelievler Hastanesi Beslenme ve Diyet Bölümü'nden Uz. Dyt. Nihan Yakut, sağlıklı bir diyet programının temel kuralları hakkında bilgi verdi.

KİŞİSEL BESLENME PLANLARI BİRÇOK PARAMETREYE GÖRE BELİRLENİYOR

Kurallara uygun, kişiye özel hazırlanan ve uygulanan dengeli besin içeriği olan beslenme planına sağlık diyet listesi adı verilir. Bu liste, besin öğeleri açısından makro (karbonhidrat, protein, yağ) ve mikro (vitamin, mineral, lif) elementleri dengeli ve yeterli biçimde karşılamalıdır. Doğru beslenme planında, gün sonunda; et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri, sebzeler, meyveler, ekmek ve türevleri, kuru baklagiller, yağ gibi tüm besin öğeleri yeterli ve dengeli bir şekilde tüketilmiş olmalıdır. Diyet listesi yani günlük menü, birçok değişken parametreye bağlı olarak hazırlanmaktadır. Kişisel bir sağlıklı beslenme planı çıkarılırken; kişinin yaşı, boyu, kilosu, yaşam şekli, fiziksel aktivite düzeyi, beslenme düzeni, yöresel/geleneksel beslenme alışkanlıkları, seçimleri, sevdiği ve sevmediği besinler, geçirilmiş operasyonları, akut/kronik hastalıkları, ilaç kullanımı gibi birçok değişken parametre göz önünde bulundurulmaktadır. Bütün bu değişkenler bir araya getirilerek tamamen kişisel, yeni ve sağlıklı bir beslenme planı oluşturulmaktadır.

SAĞLIKLI BİR BESİN ÖRÜNTÜSÜNÜN 3 OLMAZSA OLMAZI "ANA ÖĞÜNLER"

Sağlıklı bir besin örüntüsü; olmazsa olmaz "3 ana öğün esası"nın oluşturulması ile başlar. Sabah kahvaltısı, öğle yemeği ve akşam yemeği içerikleri temel besin öğelerinin dengeli bir şekilde dağıtılması ile menü planına yerleştirilir. Bu şartlar uygulanırken, öğün atlama mümkün olduğunca ve zorunlu kalınmadıkça yapılmamalıdır. Bununla birlikte sağlıklı bir beslenme planında diyet kişiye uymalıdır.

HASTALIKLARDAN KORUNMAK DOĞRU BESLENME VE YETERLİ FİZİKSEL AKTİVİTE İLE MÜMKÜN

Bunun yanı sıra kişinin hatalı beslenmeye dair davranışları, yeni doğru davranış modeli ile değiştirilmelidir. Bu doğrultuda danışanın eksik ya da yanlış bildiği beslenme bilgilerinin iyi bir beslenme eğitimi ile düzeltilmesi hedeflenmektedir. Eksik veya yanlış bilgiyle veya tamamen kontrolsüz şekilde bir besin örüntüsü ile beslenme uzun vadede obezite başta olmak üzere, diyabet, bağırsak hastalıkları ve dışkılama problemleri, bilişsel işlevlerde azalma, karaciğer ve

kan yağlarının artması, kanser ve kilo-ya bağlı kardiyovasküler problemleri beraberinde getirmektedir. Günümüz yaşantısında sıkça karşımıza çıkan bu hastalıkların önüne geçmek büyük oranda doğru beslenme ve yeterli fiziksel aktivite ile mümkündür.

ARA ÖĞÜNLER SAĞLIKLI BESLENMEDE ÖNEMLİ BİR YER TUTUYOR

İhtiyaca, yaşam tarzına ve planın uygulanma nedenine bağlı olarak 1 veya 1'den fazla ara öğün eklenerek, diyetle denge sağlanır. Ara öğünler, kişiye göre planlanırken, kan şekerinin dengede tutulmasını sağlar ve kişinin ana öğün saatlerine yaklaşırken karşı konulmaz ve kontrol edilemez açlık yaşamasının önüne geçmeyi hedefler.

Aynı zamanda kişinin ihtiyacı olan besin içeriğini mide hacmi düşünülerek eşit şekilde dağıtma mantığı taşır. Yani tüm ihtiyacı, ana öğünlerde mide kapasitesini zorlayarak vermemek için tercih edilir. Çoğu durumda listelerin kalorileri fiziksel aktivite değişkenliklerinden etkilenir. Bu nedenle, ne kadar fiziksel aktivite yapıldığı ve ne denli düzenli yapıldığı konusu da göz önünde bulundurulmalıdır.

UZUN VADEDE KALICI SAĞLIKLI BESLENME ALIŞKANLIĞI KAZANMAK İÇİN BUNLARA DİKKAT!

Beden değerlerine göre değişiklik göstermesine karşın, sıvı özellikle su tüketimi, saf su cinsinden minimum 1,5 ortalama ise 2 litre tüketilmelidir. Mevsim ve ısı değişiklikleri su tüketimi konusunda belirleyici olmamalı, hava durumuna bakılmaksızın beden ihtiyacı olan su her daim aynı ortalama tüketilmelidir. Sağlıklı bir beslenme planında tüm besin öğelerinde aşırıktan kaçınılmalıdır. Diyetle var olan içeriklerin mümkün olduğunca dışına çıkılmaması, beslenme dengesini bozacak şekilde olan yönelimlerin önüne geçilmesi, duygusal veya strese bağlı yeme ataklarının gerekirse profesyonel bir destekle (psikoterapi) çözümlenmesi, uzun vadede, kalıcı beslenme alışkanlığı kazanmak adına önemli gerekliliklerdendir. Paketli ve ambalajlı ürünler, yüksek miktarda şurup ve katkı maddesi içeren gıdalar, beslenmeye artı bir değer katmayacak yalnızca kalori içeriği yüksek besinler diyet listesi içinde yer almamalıdır.

Kontrolsüz şekilde çay ve kahve tüketimi sınırlandırılmalıdır. Ortalama günlük kahve tüketimi 2 fincanı geçmemeli, günlük çay tüketimi ise açık olmak koşulu ile 4-5 bardakla sınırlandırılmalıdır.

Evde diyet yapılması ne yazık ki toplumda oldukça yaygın bir davranış modelidir. Oysa diyet listesi kişisel olmalıdır. Sağlıklı bir listenin herkes için sabit ve standart kuralları olmasına karşın içerikler kişiye göre seçilmektedir. Bu nedenle TV programı, sosyal medya veya bir başkasının diyeti, kişisel olmayan içerikler, moda diyet yöntemleri işe yaramayacağı gibi kalıcı, doğru ve sağlıklı sonuçları beraberinde getirmemektedir. Kalıcı sonuçlar elde edilmediği gibi, sağlığı ciddi anlamda olumsuz etkileyebilecek sonuçlar doğurabilmektedir.

Sağlıksız yöntemlerle hızlı kilo alıp verme döngüsü (yo yo etkisi) inatçı ve verilemeyen kiloları beraberinde getirmektedir. Uzun vadede kilo verme için mücadele eden bireyler için bu durum ciddi bir motivasyon kaybına yol açabilir. İdeal ve sağlıklı bir kilo verme programında haftalık ağırlık kaybı ortalama 1-1,5 kilo arasında olmalıdır. Bu değerler beslenme programının yanı sıra doğru yapılan fiziksel aktivite ile artış gösterebilir ve bu artış kabul edilebilir. Ancak ortalama 3,5 kilogramın üstündeki kayıplar, uygulanan programın hatalı olduğunun bir göstergesidir. Sağlıklı bir kilo verme programında kalıcı sonuç elde etmek için diyetisyen tahmini süreyi belirlemeli ve danışana bu konuda bilgi vermelidir. Hızlı kilo kaybı sağlanan beslenme programlarının sonucunda ne yazık ki verilen kilolar kalıcı ve uzun vadede korunabilir olmamaktadır. Herhangi bir danışana/hastaya sağlıklı veya tıbbi beslenme programı hazırlarken amaç, sağlığı korumanın ve alışkanlık kazandırmanın yanı sıra, doğru beslenmenin ne olduğunu öğretmek ve bu öğretileri hayata geçirebilecek formülleri beraber oluşturmaktır.

Sağlıksız yöntemlerle hızlı kilo alıp verme döngüsü (yo yo etkisi) inatçı ve verilemeyen kiloları beraberinde getirmektedir. Uzun vadede kilo verme için mücadele eden bireyler için bu durum ciddi bir motivasyon kaybına yol açabilir. **İdeal ve sağlıklı bir kilo verme programında haftalık ağırlık kaybı ortalama 1-1,5 kilo arasında olmalıdır.**

HÖŞMERİM

Türk kadının her koşulda ne kadar üretici ve güçlü olduğunu bu yemek hikayelerinin çoğu yoksulluk altında çıkan hikayeler ve yemekler, neden peki? Kesinlikle Allah'ın hikmeti ve bereketi, evin hanımı dara düştüğü zaman ekstra bir çaba gösterince Allah o kadının çabasını karşılıksız bırakmıyor ve o kişinin yaptığı yemek-tatlı anonim bile olsa tarihe geçiyor belki de onlarca, yüzlerce kişinin duasını alıyor.

**ZEYNEP
KILIÇARSLAN**

Bu ay sizlere bahsetmek istediğim, benim de kendi memleketimde, Ankara'da yapılabilen bir tatlıdan bahsetmek istiyorum. Bu sefer önce tatlı konuşup sonra tatlı yiyeceğiz: Höşmerim Ülkemizin her bölgesinde farklı şekillerde hazırlanan bu tatlı, Ankara'da kaymaklı pişirilmiş üzerine yarına bal yarısına toz şeker dökülerek yenir. Genellikle Balıkesir'de yapılır. Ama Marmara, Ege ve İç Anadolu bölgesinde de görebiliriz bu tatlıyı hatta bir çok şehrimizde tescilli bir tatlımızdır. Hikayeye geçmeden önce küçük bir bilgi vermek istiyorum, Osmanlı döneminde, evli kadınlar eşlerine "Er" veya "Erim" diye hitap ederlerdi. Bir rivayete göre bir gelin savaş başlaması üzerine "erini" cepheye gönderir. Uzun yıllar dönmesini bekler fakat ne gelen vardır ne giden. Aradan uzun yıllar geçmiş ve gelin bitin umudunu, hayallerini yitirmiş ve erinin şehit düştüğünü düşünmeye başlamış. Ama aslında eri ölmemiş ve yıllar sonra da olsa tekrar evine dönmüş. Gelin tabiki erini görünce çok sevinmiş ve ona bir ziyafet sofrası hazırlamak istemiş. Ama dönem savaş dönemi, yoksulluk dönemi gelin mutfakta çok bir şey bulamamış sonra ne yapsam diye düşünürken gözüne tek ineklerinden sağıp sütünü mayalayıp duvara

astığı peynir ilişmiş. Peynirin içine yumurta, şeker, irmik katarak pişirip erine sormuş. İlk defa böyle bir şey yapan gelin heyecanlı bir şekilde sürekli "Hoş mu Erim? Hoş mu Erim?" diye sormuş. Eri de eşini görmeyen heyecanı ve mutluluğuyla birlikte onun için hazırlanan tatlıya "Hoş Hoş" diyerek eşini takdir etmiş. Hoş mu Erim günümüze kulaktan kulağa yayılarak "Höşmerim" olarak gelmiştir. Ben bu hikayeleri araştırırken genellikle şunu fark ettim genelde bir yoksulluk mevcut ve hep evde olan malzemeler ile ortaya yemekler tarihe geçiyor, günümüze kadar ulaşılıyor ve gelecek nesillere aktarılmaya devam ediyor. Buradan görüyoruz ki Türk kadının her koşulda ne kadar üretici ve güçlü olduğunu bu yemek hikayelerinin çoğu yoksulluk altında çıkan hikayeler ve yemekler, neden peki? Kesinlikle Allah'ın hikmeti ve bereketi, evin hanımı dara düştüğü zaman ekstra bir çaba gösterince Allah o kadının çabasını karşılıksız bırakmıyor ve o kişinin yaptığı yemek-tatlı anonim bile olsa tarihe geçiyor belki de onlarca, yüzlerce kişinin duasını alıyor. Bir gastronomi öğrencisi olarak bu hikayeli yemekler zincirine katılıp gelecek nesillere bu hikayeleri bırakmak ve ilk günkü sıcaklığını korumasını isterim. Hayatımız Höşmerim kadar tatlı ve bereketli olsun, inşallah.

MALZEMELER:

2 adet yumurta 1 su bardağı toz şeker 1/2 su bardağı sıvı yağ 1 su bardağı süt 1 yemek kaşığı kakao 1 paket vanilya 1 paket kabartma tozu 1,5 su bardağı un
Üzeri için: Damla çikolata veya çikolata parçaları

HAZIRLANIŞI:

Çırpma kabına yumurtaları alın, millerle çırpmaya başlayın, şekeri ekleyip, karışım köpük köpük olana kadar çırpmaya devam edin. Dağa sonra sıvı yağ ve sütü karışıma ilave edip tekrar çırpin, vanilya, kabartma tozu, kakao ve unu da ilave edin, çırpma teli yardımıyla tüm malzemeleri karıştırın. Muffin kağıtlarını yerleştirdiğiniz fırın kabını tezgaha alın. Kek harcını kaşık yardımıyla muffin kağıtlarına bölüştürün. son olarak muffinlerin üzerine damla çikolata veya çikolata parçaları serpiştirin. 180 derece fansız ayarda 20 dakika pişirin.

Muffin

Acıdan
Tatlıya

NURİYE
ATASEVEN

n.ataseven69@gmail.com

Uzun ve yorucu bir kış yaşadık. Şimdi kapılarımızı yaz mevsimine açma vakti. Balkonların yıkandığı, etrafın mis gibi çiçek koktuğu bir yaz hayal ediyorum. Çocukların çimlerde koştuğu, insanın bir ağaç gölgesinde tefekküre daldığı bir yaz. İnsan bu mevsimde doğanın keyfini çıkartmalı. Büyükşehirlerde yeşil artık bir süs, peyzaj bir detay. Fakat en azından parklar, bahçeler var. Yaz günlerine özel iki tarifile ben de merhaba diyorum. Sevgiyle, huzurla geçecek bir yaz mevsimine başlayalım artık. Ne dersiniz?

Sandviç

MALZEMELER:

2 su bardağı su 2 çay bardağı süt 150 gram tereyağ 4 adet yumurta (sarılar üzeri için ayrılacak) 2 tepeleme y. kaşığı toz şeker
1 paket kuru maya 2,5 tatlı kaşığı tuz 9-10 su bardağı un
Üzeri için: 4 adet yumurta sarısı İçin marul, domates, peynir, isteğe göre salam, sosis

HAZIRLANIŞI:

Tuz, şeker ve mayayı eritin. Suyu, yumuşamış tereyağını, yumurta aklarını ilave edip karıştırın. Tuzu ve unu yavaş yavaş ekleyerek yumuşak bir hamur yoğuruyorsunuz. Bir saat sıcak ortamda mayalandırın. Mayalanan hamurdan mandalina büyüklüğünde bezeler yapın ve oklavayla bezeleri tatlı tabağı boyutunda açın. İki parmak genişliğinde içine doğru kıvrıp rulo yapın, yağlı kağıt serdiğiniz tepsiye aralıklarla dizin. Yarım saat tepsi mayası alan sandviçler, ısıtılmış 190 derece fırında altı ve üstü kızaracak kadar pişecek. Pişen sandviç ekmeklerinin üzerini nemli bir bezle örtün. Soğuktan sonra iç malzemelerini ekleyip, servis edin.

**DOĞRU
TARAFSIZ
GÜVENİLİR
HIZLI HABERİN
TEK ADRESİ...**

**yenikapı
haber**

www.yenikapıhaber.com

turuncu
MEDYA GRUBU

İstanbul 23
FINAL

**EFSANE ŞEHİR
ŞAMPİYONLARIN
FİNALİNE HAZIR**

**TURKISH
AIRLINES**

**UEFA
CHAMPIONS
LEAGUE**

Ailenizin Tüm İhtiyaçları Tek Çatı Altında

Yeni Ailece Tarifeleri'ne gelin, ailenizin ihtiyaçlarını tek faturada birleştirin. Üstelik avantajlarla dolu **Bi' Dünya Fırsat** bu tarifelerde!

**Bi' DÜNYA
FIRSAT**

Safe Family
Hediye!

Ücretsiz
Cayma Hakkı

Grup İç
Sınırsız Konuşma

Sınırsız WhatsApp
Mesajlaşma

Türk Telekom
Değerli Hissettir

Tarife abonesi dahil en fazla 5 kişi yararlanabilir.
Tarife abonesi dışında yararlanma bedeli aylık 25 TL'dir.
Detaylar: www.turktelekom.com.tr